

NAPLÓ

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre	24 korona.
Fél évre	12 korona.
Negyed évre	6 korona.
Egy hónapra	2 korona.
Egyes szám ára	8 fillér.
Vidéken	10 fillér.

Megjelenik mindennap hétfőn és ünnep után való napon is.

HIRDETESI DIJAK:

Nyilttér sora: 50 fillér. — Üzleti hirdetések megállapodás szerint. — Apró hirdetések: Egy szó 4 fill., vastagabb betűvel 8 fillér.

A szerkesztőség és kiadóhivatal Jókai-utca 15. szám alatt van. — Keziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.

TELEFON-SZÁM: Szerkesztőség: 503. Kiadóhivatal: 379.

POLITIKAI NAPILAP.

Az új ellenzék.

Kolozsvár, február 12.

Vendéglői teremben fehér asztal mellett, poharak közt, egy elkeseredett ember harcias pronounciamentójának és a cigánybandának hangjai mellett alakult meg a legújabb ellenzéki párt a szabadelvűpárt. Olvassuk a névsorát azoknak, akik ott voltak a Hungáriában tegnapelőtt, olvassuk a magukat kimentettek listáját és ezekből megtudjuk konstruálni magunknak az új ellenzéki párt képét. Vannak benne jóltápláltak, ámbar jól nem lakottak, ambiciózusak, noha tehetetlenek, éhesen maradt nagyok, bőven megjutalmazott apróságok, csalódott képviselők és elkeseredett kimaradottak.

De nem, ne gunyoljuk a „legnagyobb ellenzéki pártot”, mely most bontotta ki szárnyait. Ne kicsinyeljük erőit, melyeket bizonyára teljes érvényesülésre fog kergeteni a düh, boszu és elkeseredés. Ne becsüljük le veszedelmességét ennek az új pártalakulásnak az ország ügyeinek szempontjából.

Tisza Istvánnal ellenzékbe nem fog menni a fele sem azoknak, akik a Hungáriában mellette tomboltak. — De ha fele megy is csak el vele, nagy és számottevő párt lesz az a magyar törvényhozásban, ha ellenzék lesz a kormánynak. És mindenesetre ártani árthat a jövő kormányának, akár mér-

sékelt, akár radikális, akár konzervatív lesz az. Ezzel teljesen tisztában lehetünk.

Ezzel igen. Ezt ki lehet olvasni a Tisza István pohárköszöntőjének szövegéből, ezt ki lehet érteni az utána fölhangzott lelkes éljenzésből. De hát lehetetlen, hogy az ember kutató elméje ennél a bizonyosságnál megállapodhasson, lehetetlen, hogy az ignoramus és ignoralizmus álláspontjára helyezkedhessék a politikai Magyarország, mikor egy eleddig guvernementális párt az ellenzékbe megy át. Ha a mindenáron való ellenzékieskedést öncélnak el nem ösmerjük, ha a mindenáron való kormánybuktatást Tisza István maga perhorreszkálja, akkor tudnunk kell azt, hogy milyen elvekkkel, milyen programmal, milyen céllal huzódik át az ellenzék a volt kormánypárt.

Azt hiszszük, jól interpretáljuk a szabadelvűpárt ezirányú hallgatóságát. Azt kell annak jelentenie, hogy a szabadelvűpárt elvei az ellenzéken ugyanazok maradnak, mint voltak a kormány háta mögött. Egészen logikus és mindenesetre követkevs ez a hallgatóságos programnyilvánítás. De hát mi ezzel meg nem elégedhetünk most, mert hiszen ennek a pártnak valóságos programja: minden kormányok hű támogatása és az egyéni célok öntudatos portálása az állam költ-

ségén — a január 26.-i szép nappal alapját vesztette.

Mi az, ami mégis megmaradt? A szabadelvűpárt régi programja és harmincéves multja. Ezekből következettünk az új ellenzéki párt méltóságos hallgatással vallott programjára.

Nem hallottuk, hogy mint ellenzéki párt, a Hungáriabeli asztaltársaság a „szabadelvű” nevet letenné. A program lényege tehát az, amit a név is kifejez, a *szabadelvűség*, — ugy-e? De: kérjük szeretettel, melyik szabadelvűség? Az, a mely Tisza Kálmán alatt az *enrichissez vous* jelszavával szabadságot engedett a kegyenceknek az ország kizsákmányolására és a nép korrumpálására? Vagy az a szabadelvűség, mely összetartotta a Lloyd beli kompániát a reakciós Szápáry Gyula alatt? Vagy az a szabadelvűség, mely a Bánffy Dezső oláhsujtó és ellenzékirtó karját is erősítette? Avagy az a szabadelvűség, mely Széll Kálmánnal a gazdasági és társadalmi elfogultság és türelmetlenség legvegyesebb elemeit juttatta be abba a pártba? Vagy talán az a szabadelvűség, mely a Tisza István beszédeiben és tetteiben a szociáldemokrácia és a szólásszabadság ellen megnyilatkozott? Melyik szabadelvűség ez? Az Abaffy Ödönké és Zselénszky Róbertké; vagy a Münnich Aurélióké és Feilitzsch Arthuroké? Nem fog

ártani, ha az új ellenzéki párt nevének értelmét kissé megfogja magyarázni. Az újellenzék *közjogi* programját ismerjük, azt sem kell újra kiírni. Az 1867-i kiegyezés fönntartása az továbbra is. Továbbra is úgy, mint harminc évén át. Vagyis Magyarország önállóságának a külügyi képviselőben való eltagadásával. Magyarország szuverénitásának a saját hadserege által való megtörésével. Magyarország adózó népének a közös költségek címén való megnyuzatásával. Magyarország jogainak, méltóságának, érdekeinek, függetlenségének föladásával az egész vonalon, minden ponton, a hol az az Ausztriával összeér. Ellenzék lesz a szabadelvűpárt minden kormánynak, mely nem ezt a politikát fogja üzni. Ehez fölösleges a magyarázat.

Az új ellenzék *gazdasági* programja sem kívánja a magyarázatot. A közös vámterület fönntartása gazdasági programjának gerince. A mezőgazdaság állandóan súlyos válságokkal küzd, a telekkönyvek teherlapjai egyre jobban telnek és telnek, a falvak lakosságát egyre jobban és jobban tizedeli a kivándorlás, a parasztok gyalázatos szegénységben tengődnek, az uri birtokosok gyalázatos módon gazdálkodnak — de azért, a magyar mezőgazdaság az, amely nagy hasznot huz a közös vámterületből. — Ennek áldozzuk föl az ipari és

A „NAPLÓ” tárcája.

Vidéki a fővárosban.

Egy vidéki ur. (Belép egy nagy József városi szabóüzletbe. A küszöbön megáll és kissé idegenül néz körül.)

Az üzlettulajdonos. (Tollal a füle mögött) Isten hozta nálunk!

Az üzlettulajdonos felesége. (Csábító mosollyal int neki.)

Egy ur (aki látogatóban van és a padkán ül.) Van szerencsém!

Az alkalmazottak: Jónapot. Van szerencsénk Nagyságos ur!

A vidéki ur. (Kissé esetlenül.) Kérem . . . valami tavaszi ruhát szeretnék . . . valami jó straparuhát, amit otthon mindennapra hordhatok . . . Tetszik tudni, falusi ember nem vehet mindennap új ruhát . . .

Az üzlettulajdonos. (Az első segédhez, szigoruan.) Grünzweig, mutasson a nagyságos urnak valamit az új svéd-szövetekből . . . A nagy-

ságos ur nem bánja, ha pár forinttal többre kerül a ruha . . . az a fő, hogy tartós és jó ruha legyen . . . (Kedélyesen.) Nem igaz, nagyságos ur?

A vidéki ur: Nono . . . (Az első segéd, a második segéd, a harmadik segéd mind létrákon és polcokon állanak s százszázötven különböző öltözet ruhát dobznak le az inasoknak.)

A vidéki ur: (Megdöbbenve.) Talán sok is lesz ennyi . . .

Az üzlettulajdonos. Azért van itt, hogy megmutassuk, nagyságos ur . . .

Az első segéd: (Leugrik a polcra s az egyik öltönyt a kezébe fogja; olyan arccal, mintha a Kohinort, a világ leghíresebb gyémántját mutatná.) Mit szól ehhez a szövéthez? Ez aztán a posztó, mi?

A vidéki ur (Tartózkodva.) Hát hiszen . . . hiszen . . .

Az első segéd: Igazi strux-szövet, az upsalai gyárból . . . Mi lefoglaltuk az egész raktárt . . . a többi szabó, ha megpukkad, se kap belőle . . . Tessék csak felpróbálni ezt a kabátot . . .

(A vidéki ur leveti a kabátját és a mellényét s felpróbálja a strux kabátot. A kabát hátul pupos, elöl szűk. Az ujjai hosszúak, a váll feszül. A szegény úgy néz ki benne, mint valami farsangi maszkara.)

Az első segéd: (Szóltalanul hátravonul, két lépésnyi távolságban a tenyerét a szeme elé tartja aztán néma megilletődéssel nézi a vidéki urat.) Óriási!

A vidéki ur: Mi az óriási?

Az első segéd: Becsületszavamra mondom, hogy ennél szebb kabátot még sohase láttam. (A második segédhez.) Salcberger, nézze csak ezt a kabátot!

A második segéd. (Megáll. A szemében könny csillog az elragadtatástól.) Hiába, csak mindenhez szerencse kell!

A vidéki ur: Mit ért ez alatt?

B második segéd: Hogy egy kész ruha így álljon, ezt még sohase láttam. Mintha rá lenne öntve a nagyságos urra. (A harmadik segédhez.) Nézze csak meg hátul!

A harmadik segéd: (Szóltalan gyönyörűséggel int.)

Az üzlettulajdonos: Tollal a füle mögött. Előlép, jobbra és balra megforgatja a vidéki urat, néhánnyat csap a vállára, aztán oda fordul a feleségéhez.) Málvin, az isten áldjon meg, nézd meg ezt az állást!

A felesége: (Szétolvadva az élvezettől.) Na már a nagysága jó órában jött ide . . . a nagysága kedves neje csak most fog igazán beleszeretni a nagyságába . . .

A vidéki ur. (Kényelmetlenül mozog s ide-oda huzigálja a kabátot.) De kérem, hiszen ez úgy szorít a vállban, hogy alig tudok megmozdulni benne . . .

Az üzlettulajdonos. (A plafond felé mereszti a szemét.) Ez a kabát szorít?

A felesége: Ez a kabát?

Az összes segédek: Hogy ez szorít? Hiszen kérem még valaki elférne benne . . .

A vidéki ur: Mutassanak valami más állású kabátot . . . Ezeknek különben a színük se tetszik . . .

kereskedelmi fejlődést. Ez az oka annak, hogy gyárparunk semmi és kézműparunkat kikapcsolja az osztrák gyárpar. Ez az oka annak, hogy kereskedelmünk szűk látókörű, bátoratlan és rossz hírnevű. Ez az oka annak, hogy ez az ország nyomoruságos anyagi helyzetben és szörnyű szellemi hátramaradottságban él. De jaj annak a kormánynak, amely ezen változtatni akar. A hatalmas új ellenzékét találja magával szemben.

Minthogy a valódi szabadelvűséggel, a nemzeti jogoknak kifejlesztésével, a magyar gazdasági fejlődéssel szemben volt ez a párt világlátásban harminc hosszú, hosszú esztendőn keresztül.

— Az oláh képviselők egyesülése. Évek óta hallottuk a fenyegetést, hogy mi minden lesz, ha egyszer a magyarországi oláhok kilépnek a passzivitásból és képviselőket választanak a maguk vezérei közül. Hát az idén kiléptek a passzivitásból és elérték annyit, hogy van összesen tizenhat oláh képviselő. Ezek közül is kilenc kormánypárti, a kettőt részben Tisza segített be, hetet pedig oláh nemzetiségi program alapján választottak meg. Minthogy a kormánypárt a választások alkalmával kisebbségben maradt, az oláh képviselőket semmiféle érdek se fűzi már Tisza gárdájához és így hír szerint mint ellenzéki képviselők egyesülni fognak a nemzetiségi program alapján megválasztottakkal. Lesz tehát egy tizenhat főnyi oláh nemzeti párt, melynek az előkészítése érdekében — mint lapunknak Nagyszébenből írják — ott értekezletet tartottak. Semmi ugynevezett aggasztó tünetet se látunk ebben. Ha igazuk lesz, hát nyugodtak lehetnek felőle: a magyar parlamentben nem találnak süket fülekre. És ha a nemzetiségük megóvása mellett

Valami egyszerű, szolid, feketeszínűt kérek . . .

Az üzlettulajdonos: (Az első segédhez): Sie Grünzweig, ist noch da der Anzug von der Baron Fejérváry?

Az első segéd: Ja, Herr Schnautz. *Az üzlettulajdonos:* Geben Sie's her! Der gnädige Herr will etwas ganz feines! (A vidéki urhoz): Kérem nagyságos ur, tudom, hogy nem tetszik sajnálni pár forintot, hát majd mutatok valami olyat, a mit még nem tetszett látni. (Sugva.) A báró Fejérvárynak készült rendelésre.

A vidéki ur: Kinek? *Az üzlettulajdonos:* A báró Fejérvárynak, a volt miniszternek. De a méltóságos urnak szűk volt a mellény, hát itt hagyta, hogy igazítsuk meg. (Bizalmasan sugva): Majd készítünk neki egy másik ruhát, ezt pedig odaadom a nagyságos urnak.

Az első segéd kihozza a magazintól a báró Fejérváry öltönyét. Bábszínű ruha, ócska sirtingbélés. Ha lehet, ez a ruha még rosszabbul áll, mint az előbbi.)

Az üzlettulajdonos: (Odahajol a vidéki ur füléhez): Ne tessék egy szót se szólani, hanem csomagoltassa be.

A vidéki ur: Nem szűk ez is a vállban?

hazafiasoknak mutatkoznak majd, meggyőződhetnek róla, hogy a magyar liberalizmus nem mondvacsinált dolog. De ha megfélemlenek arról, hogy ez a haza az ő hazájuk is, akkor ne is várjanak tőle méltányosságot.

— Miért lépett vissza Plósz? Egy fővárosi lapban olvassuk: A ferencvárosi szapadellvi párt tudvalevően kijelentette, hogy Plósz visszalépvén, ezuttal nem állít jelöltet, hogy a kerület nyugalmát még jobban fel ne tudja. A szónokok azonban gondosan kerülték annak az igazi okát, hogy miért is lépett vissza Plósz? Ennek pedig semmi más oka nincs mint az, hogy a kormány választási kasszája teljesen kiürült. Nincs abban egy árva krajcár sem. Az általános választások alkalmával 80.000 koronát kaptak a Plószpárti főkor-tesek, élükön dr. Springer Ferencel. Hanem ez az összeg nemcsak elfogyott, sőt 32.000 koronát még a sajátjukból rá is fizettek. A szavazategyenlőség következtében új szavazást kellett elrendelni s a főkor-tesek első sorban a választási kassza kezelőjéhez fordultak, hogy fizesse meg nekik a győzelem reményében kidobott 32.000 koronát. Itt azonban süket fülekre találtak, mire egyenesen Plósz Sándorhoz fordultak, de ez hallani se akart a fizetéséről, az új választásra nézve pedig kijelentette, hogy ő egy fityinget se reszkizik már, tudniillik a magáéból. Üres pártkassza és elkeseredett kor-tesek, ily helyzetben tehát maguk a kormánypárti korifeusok tanácsolták Plósznak, hogy pénz nélkül kudarca ugyanis biztos, tehát lépjen vissza. Legérdekesebb a dologban az, hogy a 32.000 korona tulkiadás valószínűleg Springer nyakába szakad, aki köpönyegforgatásáért most két szék közt a pad alá került, mert aligha kapja meg az annyira óhajtott köz-

Az első segéd: Ez? Ha még egy ilyen öltönyt tetszik kapni Budapesten, hát ingyen adom.

A vidéki ur: (Habozva): De . . .

Az üzlettulajdonos: Semmi de, hanem adjon hálát az istennek, hogy ezt az öltözetet megkapja. Tudja, hogy Fejérváry báró mit fizet ezért a ruháért? Hatvan forintot, ugye le- gyek szerencsés a feleségemmel együtt. Magának harminc forintért oda adom. De most aztán ne beszéljen egy szót se . . .

A vidéki ur: (Tánödvé): Én azt hiszem . . .

Az üzlettulajdonos: Ne higgyen semmit, hanem vigye a ruhát. Grünzweig, csomagolja be ezt az öltönyt! (A feleségéhez. Elkeseredve.) Ebből fizesse az ember a házbért, a világitást, a személyzetet . . . Szép kis üzlet, hogy a menydörgös menykő csapna bele!

(Szóhoz se engedik többé jutni az idegent, aki sóhajva kifizeti a harminc forintot s a csomaggal együtt távozik. A személyzet egyedül marad.)

Az üzlettulajdonos felesége. (Szinta könnyezik a kacagástól.) Majdnem a szemébe nevettem, mikor a kabátot felpróbálta . . . Bizony isten, ugye néz ki benne, mint valami tehén . . .

Pán.

jegyzőséget s azonkívül még alaposan rá is fizet az egykori 48-as dühös kormánypártiságára. Ezt pedig annyival inkább sajnálhatja, mert amilyen népszerű volt azelőtt a kerületben, most függetlenségi programmal Plósz ellen is megválasztották volna.

— Az első menesztés. A kormánybukás magával hozza a rendszerváltozást is. És elsősorban fölírissítést a főispáni karnak. Az első, Szinyei-Merse István már megy. Ha az új kormány megalakul: nyomon követi husz-harminc főispán. A Budapesti Közlöny tegnapi száma közölte Szinyei-Merse István, Zempléni vármegye főispánjának állásától saját kérelmére, szolgálatainak elismerése mellett való felmentését. Érdekes, hogy Szinyei-Mersét alig két hónapja nevezték ki Zemplén főispánjává, akkor, midőn gr. Hadik Béla a november 18-iki parlamenti erőszak után Tiszának rendelkezésére bocsájtotta állását. Bizony rövid ideig tartott a zempléni kiskirályság. Tisza István azonban nem hagyja el hű emberét. Ugy halljuk, hogy Fiumében kereset és talált is számára valami jó szinekurát.

— Más szelek. Sok minden időszerű ma, a mi egy hónappal ezelőtt még nem volt időszerű. Rákóczi hamvainak ünnepélyes, fejedelmi pompában való hazaszállítását például a megboldogult kormány határozta el s tudja az Isten, hogy miért, de a kegyeletes, hálás aktusról tárgyalni még se volt időszerű. A Tisza István szándékának őszinteségében se kételkedett senki — s még se volt időszerű a kérdés bolygatása. A tapintat elhúzódtól tőle. Erre vall az, hogy a fiumei magyarok mozgalmát indítottak annak idején arra, hogy a fejedlem hamvait Fiumén át hozzák hazra a magyar földre, de *Vio*, a fiumei polgármester nem tartotta időszerűnek a mozgalmat s megtagadta a magyarságnak azt a kérését, hogy az ügy élére álljon. Valószínűleg úgy gondolkozott, hogy nem jó beleártani magát ilyen kellemetlen dologba. A kormány talán akarja is hazahozni Rákóczit, meg nem is. Mindenesetre nem siet a temetéssel tulságosan. Talán szívesen se veszi, ha emlékeztetik a vállalt obligóra. Most azonban egyszerre időszerű a fiumei magyarok mozgalmá. A polgármester mondja ezt s tegnap délután már tárgyalta is a képviselőtestület a kérelmet. Szóval; az Adrián is más szelek fújnak már s a szelek szerint alkalmazkodnak a vitorlák.

Kossuth bécsi utja.

Bécsből írják: Nem beszélnek itt egyébről, mint Kossuth Ferenc bécsi utjáról. Vannak, akiknek ez a fordulat nem tetszik; de vannak itt sokan, akiknek nagyon is tetszik. Abban azonban mindannyian egyetértenek, hogy ennek a fogadtatásnak nagy jelentősége van; szinte általános az a nézet, hogy Ferenc József és Kossuth találko-

zása az első lépés Magyarország önállósága felé.

A látszat csakugyan az. Akinek azonban módjában van csak hajszálnival mélyebben látni, mint az utcának, vagy akár a párthangulat-tól telített napisajtónak is, az korántsem látja a jövőt olyan rózsás színben és szívét elszorulni érzi, hogy a történelmi fordulatot ígérő kihallgatás aligha fogja meghozni azokat a gyümölcsöket, amelyekről odahaza ábrándoznak és amelyekről ideát félnek.

Tény az, hogy a korona a választások eredményeképpen letette a személyek ellen táplált előítéletet, de erősen ragaszkodik az intézményekhez és csak akkor lesz hajlandó az ugynevezett új alapot elfogadni, ha ez nem lesz lényegileg más, mint a felsallangozott régi alap. A király nem azért bocsátja Kossuthot maga elé, hogy magát balra tereltesse, hanem pusztán azért, hogy őt jobbra fordítsa. Azt akarják itt, hogy Kossuth kövesse gróf Tisza Kálmán példáját és lépjen rá a 67-es alapra. Tisza a pénzügyi rendezés kedvéért tette félre a függetlenségi elveket: szeretnék, ha Kossuth a választási reform kedvéért cselekednék ugyanígy.

Legfelsőbb helyen első sorban azt akarják, hogy a „Staatsnotwendigkeiten“-nek elkeresztelt javaslatok simán és gyorsan menjenek keresztül és ezek között ott van az, amely, mint már multkor jeleztem, a német kereskedelmi szerződés becikkelyezését jelenti 1917-ig. Ezzel szemben megtennék azt az engedelményt, hogy nemcsak az új kormány jelentené ki, hogy az önálló vámterület a jövő program integráns része, hanem még a trónbészédbe is bevételnek egy mondat hogy: „kormányunk gondját fogja képezni az önálló vámterület előkészítése.“

Bajos elbírálni, hogy mit érnek ezek az általános ígérek azzal a ténynyel szemben, hogy a német szerződés elfogadásával a közösség okvetlen még 12 évig tart. Az 1899. évi XXX. t.-c. szerint már két év óta kellene önálló vámterületünknek lenni és még sincsen, pedig azóta csak kormányváltás volt. Tizenkét év alatt hányszor változhatik a kormány és — ments isten — hányszor változhatik az uralkodó? És ki merne kezességet vállalni, hogy a váltakozó kormányok és uralkodók komolyabban fogják venni Andrassy ígértét, mint nem változott párt és uralkodók vették Széll Kálmán törvényét?

A katonai engedmények terén egyelőre nem hajlandók tovább menni, mint gróf Tisza Istvánnal szemben mentek és a vezényleti nyelv megállapítását kizárólag felségjognak akarják fentartani. Zászlót, címert idővel lehet kapni, vezényleti nyelvet nem. A külügyi képviseletben új cégtáblákat lehet kapni, melyek világosabban jelzik a közös állapotot, de többet alig.

Szó-
len sz-
zösség
ra csak
lentésé
elfogad
nyugsz
lenzék
vehess

Magy
hogy a
lomban
gíthet
ban. A
rek jön
juk a v
benne
további

szövet

Függe

vagyunk
épen a
pontjáb
talában
független
tőrganu
seletét:
a mai he
lett legye
ségi eszr
kintetek
numa, m
feriák kö
vetlenség
nélkül kö
is, hogy
vőjének
kétszeres
a közpon
minél köz
eddig nem
nincs mé
kelt muta
fojt a lez
mas eréd
ban mut
defektusb
Mig a v
tottak, tar
désnek fe
tunk tápo
vonásnak
hanggal
harmoniat

Most az
lasztások
zolja álás
hallgatun
ket, h gy
kódésben
jutott kifej
további ap
valvalhatja
lemnek ért
ségi párt a
aratoti.

A hiba
terheli a
választó kö
központtől

Szóval: a korona követel a jelen számára mindent, ami a közönségből folyik és a jövő számára csak külsőségeket és elvi kijelentéseket helyez kiállításba. Ezek elfogadása esetére a korona bele nyugszik abba, hogy a közjogi ellenzék feladhassa elveit és részt vehessen a kormányzásban.

Magyarul tehát úgy áll a dolog, hogy a Kossuth-párt, mint a hatalomban osztozó párt, egyelőre segíthet a közös ügyek fenntartásában. A nyereség kettős: új emberek jönnek kormányra és megkapjuk a választási reformot, melyben benne van a függetlenségi irány további megerősödésének magva.

Tovább nincs, vagy csak látszólag vagy elméletben van.

Többet otthon ne várjanak, ha csak csalódásra nem akarnak ébredni. A függetlenségi eszméknek a gyakorlatba való átültetése csak akkor következhetik be, ha a nemzet abszolút függetlenségi többséget választ, ez pedig az új választási reform nélkül alig lehetséges.

Ez a gondolat fogja Kossuthot is rávinni arra, hogy hajoljon meg a királyi akarat előtt. A függetlenségi pártnak névben és szervezetben való külön fenntartása lesz az a biztosíték, hogy az új választás után elkövetkezik az a fordulat, amelyet az országban most — nézetem szerint — hiába várnak.

Egynémely igazság

szövetkezett ellenzéki pártok vezérbizottságának működéséről.

Független és nem hivatalos lap vagyunk. Ebbeli minőségünknek éppen a függetlenségi eszme szempontjából örvendünk. Mert ha általában is furcsa dolog, hogy a függetlenségi párt „hivatalos” sajtóorgánomokra bizza az ő képviselőit: kétszeresen fontos dolog a mai helyzetben, hogy ezek mellett legyen a sajtóban a függetlenségi eszmének olyan hivatalos tekintetek által nem korlátolt orgánuma, mely a központ és a periferiák közötti érintkezést teljes közvetlenséggel, minden tartózkodás nélkül közvetíti. Ugy látjuk ugyanis, hogy a függetlenségi eszme jövőjének kialakulása szempontjából kétszeresen nagyfontosságú, hogy a központ és vidék összeköttetése minél közvetlenebb legyen. Hogy eddig nem volt teljesen az: — azt nincs mért bizonyíthatunk, de rá kell mutatnunk arra is, hogy a mi fölt a lezajlott választások diadalmas eredményének fényes napjában mutatkozik — az ebből a defektusból veszi eredetét.

Míg a választási küzdelmek tartottak, tartózkodtunk ennek a kérdésnek fessegetésétől. Nem akartunk tápot adni semminemű visszavonásnak és féltünk disszonáns hanggal megzavarni a központ harmoniát igénylő működését.

Most azonban, hogy a pótválasztások eddigi lefolyása is igazolja álláspontunkat, — lehetetlen elhagynunk azt a meggyőződésünket, hogy a központ vezető működésében bizonyos egyoldalúság jutott kifejezésre és hogy ennek további ápolása igen könnyen devalválhatja annak a fényes győzelemnek értékét, melyet a függetlenségi párt a képviselőválasztásoknál aratott.

A hiba azonban csak részben terheli a központot. Hibásabb a választó közönség, mely mindent a központtól vár és ahelyett, hogy

maga irányítaná a központ működését, attól várja az irányítást. Ennek a hibás felfogásnak eredménye egyes sajtószertű jelöltségekben és egyes egyéniségek még sajtószertűbb személyi érvényesülésében mutatkozik.

Igen természetes dolog, hogy mint mindenütt a világon, úgy a magyar függetlenségi párt vezetőségénél is meg van az az alapjában nem is kárhözvethető törekvés, hogy a párt kitünőbb emberei még ha nem is rendelkeznek a vidéki kerületekben gyökerekkel, mandátumot kapjanak.

A választások eredményét tekintve azonban, ebből a szempontból is furcsán állunk, mert a függetlenségi párt régi kitünőségei közül igen sokan nem jutottak mandátumhoz, ellenben igen szép számmal lettek képviselők az olyan teljesen fiatal, közéleti érdemre egyáltalán nem hivatkozható ifjak, kiknek képviselőségéhez úgy szólván az egyetlen jogcím a központtal való intím összeköttetés volt.

Néhány évtized múlva, mikor a történetíró foglalkozni fog az idej választások eredményével, elképelve fog megállni az előtti a tény előtt, hogy az oly fényes sikert aratott függetlenségi párt győztes képviselői közül *Hoitsy Pál, Mezei Ernő, Mocsári Lajos, Pártos Béla, Verhovai Gyula* hiányoztak. Hiányoztak akkor, mikor a legutóbbi időnkig a párt kötelékén kívül állott „ifjú óriások” könnyű mandátumhoz jutottak.

És a történetírónak ebből az elképedéséből egy bizonyos adag vád fog kijegesedni a központ irányában, mely sok buzgalommal, de azzal arányban nem álló körülményekkel vezette a választási ügyek intézését.

Ismételjük, hogy a főhiba nem a központban, hanem a választó közönségben volt. De ha a központ

mérsékli egy kissé az ő hatáskörének terjesztésére irányuló törekvést, úgy hamar észre térítheti a választó közönséget, felvilágosítván azt a felől, hogy a függetlenségi eszmének nem használnak a hivatalos színezett jelöltségek, ellenben megmérhetlen hasznot hajtanak az egyes vidékek öntudatos, minden központi befolyásolástól ment és az illető vidék arra hivatott erőinek a politikai érvényesülésre megfelelő tért nyitó szervezkedése. A központ működésében azonban minden meg volt, csak éppen ez a felvilágosító irányzat hiányzott.

De hiányzott a pótválasztások eddigi eredményéből következtethetően valami egyéb is. T. i. az az elvi magaslaton álló egyöntetű és öntudatos megállapodás, amely a függetlenségi párt hívei között kizárja a kétségeket és úgy szólván természetes kötelességként állítja oda minden polgár elé a választási mozgalmak különböző eshetőségei között követendő magatartás irányát. — Ma ugyan nehéz volna a függetlenségi párt híveinek a központ magatartásából valami ilyen elvi magaslaton álló megállapodásra bárcsak következtetni is. Csak néhány pótválasztásra hivatkozunk ennek igazolására.

A *szentendrei* választókerületben a néppárt jelöltje került pótválasztásra szemben a Tisza-pártival. Nyilvánvaló, hogy a relatív kisebbségben maradt függetlenségi jelölt híveinek az ellenzéki pártok szövetkezésének tényéből folyó kötelessége lett volna a pótválasztásnál az egyéniségére nézve különben is kifogástalan néppárti jelölt támogatása. Ámde a központ elmulasztotta ennek a kötelességnek, az arról, felekezeti és más kicsinyes tekintetek hatása miatt megfélemlített függetlenségi választóknak emlíkébe való idézését és így a néppárti jelöltnek vissza kellett lépnie, kardsapás nélkül engedve át a többségében *ellenzéki* kerületet az egyedül maradt Tisza-párti jelöltnek. A központ irányító befolyásának ez az első elmaradása annál feltünőbb, mert Békéscsabán, hol szocialista és Tiszaista állanak egymással szemben a pótválasztáson, ugyancsak megmozdult a központi apparátus, leküldve oda Barabás Bélát, a „*veres zászló*” győzelmének elősegítésére.

Vajjon, szembe állítva e két esetet, micsoda következtetést vonhat le abból a központnál uralkodó felfogásra nézve a függetlenség vidéki közönsége?!

Legjobb ha semmiféle következtetésre nem gondol, hanem hangulat és szeszély dolgának tekinti az egészet. Egyébként bizony nem igen találhat elfogadható magyarázatot.

De még cifrább a dolog, hogyha az *ugodi* pótválasztás mozgalmait vesszük figyelembe. E helyen az „*ujpárt*” jelöltje kapta a relatív többséget. Utána legtöbb szavazat

tot a függetlenségi jelölt kapott. Természetes tehát, hogy a fegyverbarátságra lépett ellenzéki pártok vezetőségének e két ellenzéki jelölt közt lefolyandó harcban nem igen lehetett volna beleszólásuk. Miért történt mégis, hogy több függetlenségi képviselő leutazott az ugodi választókerületbe, megbuktatandó a relatív többséget nyert újpárti jelöltet?

Ezt az eljárást mi mint függetlenségi lap nem tartjuk loyálisnak, tekintettel az ellenzéki pártok fegyverbarátságára, nem tartjuk még csak logikusnak sem.

Mindezeket pedig csak azért mondtuk el, mert mint független lapnak kötelességünk rámutatni azokra a hibákra, a miket a függetlenségi párt vezetősége részéről észlelünk. Tesszük ezt minden animozitás nélkül, tisztán az ügy érdekében és abban a reménységben, hogy figyelmeztetésünk meghallgatásra talál.

Ellentéteteket támasztani központ és vidék között nincs szándékunkban. De régebb idő óta sajnos tapasztalhatjuk a központ és vidék közt való szerves kapcsolat hiányát és mint fenebb is mondtuk, e hiány befolyásának tulajdoníthatjuk azt a furcsa összevisszaságot, amelynek bizonyítékaira fenebb rámutattunk.

Magunk szeretnők legjobban, ha tárgyilagos cáfolat eloszlatná aggodalmainkat, melyeket a központi vezetés bizonyos irányban bántón *egyoldalú* mivoltából táplálnunk kell, de nem hisszük, hogy ilyen tárgyilagos cáfolattal találkozhatnánk.

— **A fülöpszállási választás.** Fülöpszállásról jelentik: Fülöpszálláson a pótválasztást éjjel tizenegy órakor fejezték be. *Hermann Ferenc* függetlenségi párti 1550 szavazattal *Szeless Ödön* függetlenséggel szemben, a kire 1542 szavazatot esett, képviselővé választott.

Apróságok

Kossuth bécsi utjáról.

Kiváncsiság a császárvárosban. — Milyen ruhában jár Kossuth? — Rokonszeny a Lajthán tul. — Kramarz dicsérete. — Kossuth nem lesz miniszter.

— Saját tudósítónktól. —

Egy hírlapíró telefonozza Bécsből: Minden várakozást fölülmul az a kiváncsiság, a melylyel itt *Kossuth Ferenc* t várják. Az igazat megvallva azonban, közönséges kiváncsiság az, a mely *valamilyen látványosságot remél*.

Tegnap dolgom volt a közös hadügyminis. térnomban. Mikor beléptem a szobába, a katonai és polgári hivatalnokok vegyest mind ott állottak a szoba közepén és tüzesen vitatkoztak — *Kossuth Ferenc utjáról*. Nem annak politikai jelentőségéről folyt a szó; arról beszéltek, hogy milyen ember *Kossuth Ferenc*, milyen ruhában jár, tud-e németül beszélni stb.

Egy órnagy például a következőket mondotta:

— Uraim, én nem beszélek a levegőbe, mert a feleségem unokanővére magyar asszony és Szegeden lakik. Így hát tudhatok egyetmást a magyarokról és Kossuth Ferencről. Hát igenis Kossuth Ferenc zsinoros nadrágban jár és sarkantyus csizmát hord a lábán. A szakálla olyan, mint az apjéé volt, a bajusza meg irgalmatlanul ki van pödörve. A magyar nyelven kívül csak tótul tud beszélni. Hogy hogy eszik az asztalnál, arról jobb nem is beszélni... Szegény ő felesége...

A többiek mind bólogattak és szentül elhitték ezt a bolondságot és hitetlenül néztek rám, amikor elmondottam, hogy Kossuth Ferenc olyan distingvált politikus, hogy a Reichsrathban nem igen akadnak pártjára. Angol ruhában jár, beszél magyarul, németül, franciául, angolul és olaszul — még pedig mind egyiket tökéletesen. Hogy hogy eszik az asztalnál, e miatt sem kell megijedni, mert eleget evett az olasz király és az angol király asztalánál s így módjában állott behatolni az étkezés művészetébe.

— *Unglaublich, ungläublich!* — hangzott minden oldalról.

S a bécsi nép sem akarja ezt elhinni. Valami látványosságot remél s azért nagy kíváncsisággal várja Kossuth érkezését. Konstatálnom kell, hogy abba a kíváncsiságba rokonszenven vegyül s bizony nagyon lehetséges, hogy Kossuthot meg fogják éljenzni, ha kijön a Burgból.

A jól értesült politikusok már máskepp gondolkoznak. Ezek nagyon is tisztában vannak a helyzettel. *Kramarz* például a képviselőház folyosóján egy nagy csoport előtt a következőket mondotta:

— Nem értem miért kell olyan nagy konsternációt a Kossuth Ferenc meghívása. Hiszen Kossuth Ferencnél lojálisabb, mérsékeltbb magyar politikust nem ösmerek. Ne vessenek ki, de én *Tiszát radikálisabb és a monarchiára nézve veszedelmesebb embernek tartom, mint Kossuthot*. Emlékezzenek vissza, a mikor *Barabás* Béla egy a képviselőházban mondott beszédjében hevesen megtámadta az uralkodót, Kossuth Ferenc volt az, a ki nem nyugodott addig, a míg *Barabást* *Canossába* nem küldte. Kossuth számtalan jelét adta higgadságának s annak a jeles tulajdonságának, hogy tud számolni a körülményekkel és nem megy fejjel neki a falnak. Jó lélekkel mondhatom, mondta, nincs ok a nyugtalan-ságra...

... Ezzel körülbelül beszámoltam a bécsi hangulatról. A politikusok nyugalommal várják Kossuthot; a nép pedig kíváncsisággal, abban a reményben, hogy egy nagyszerű látványosságban lesz része.

A lapok mindenfajta listát közöltek az új miniszteriumról. E listák mindenikében ott van Kossuth Ferenc neve is, mint kereskedelemügyi miniszter. Mint igen jó forrásból értesülünk, Kossuth Ferenc nem lesz miniszter, annál az egy-

szertü oknál fogva, mert nem akar miniszter lenni. *Andrássy Gyula* följajánlott neki egy tárcát és érvekkel bizonyította, hogy helyet kell foglalnia a kabinetben.

— Nem akarok miniszter lenni! — mondta Kossuth.

— De kérlek, — válaszolta *Andrássy* — a függetlenségi párt máris egyenesen megkövetelte, hogy szereped legyen a kormányban.

— Hát az nem lehetséges... Én, tudniillik, *Deák Ferenc* szerepére vállalkozom...

Hogy erre mit felelt *Andrássy*, nem tudjuk.

Az Elnémult Harangok

és
a románság.

Rákosi Viktor: *Elnémult Harangok* című darabja tudvalevőleg kiméletlen modortalansággal, és erőszakosan kiélezett tendenciával fordul a románság ellen. A multkoriban ezt hosszasan szóvá is tettük és magunk is kíváncsiak voltunk, hogy mit mond Rákosiék kirohanásához a románság. Tegnap jelent meg a kolozsvári románság ügyesen szerkesztett hetilapja a *Revasul*, mely részletesen foglalkozik az ügygel. Lefordítva a *Napló* illető cikkét a maga egészében: örömmel konstataja, hogy a magyarság józan része nem vállal közösséget a heccelődéssel. Am vezércikk is szól az ügyről, s ezt mint a románság felfogásának megnyilatkozását — érdekesnek tartjuk ime közölni:

„A mult héten Kolozsvár színházában négyszer került színre *Malonyai Dezső* és *Rákosi Viktor* színdarabja, az „Elnémult harangok”. A színház zsúfolva volt minden este és a közönség mindvégig megtapsolta a darabot. De ebből még nem következik az, hogy a darab jó és szép is lett volna. Multkori számunkban röviden már megemlékeztünk erről a darabról. Akkor csak a pesti lapokból ismertük, ezek pedig valamennyien dicsérték. Most azonban midőn látásból ismerjük, be kell vallanunk, hogy a darab bennünket megbotránkozott. Nincs abban szó sem művészetéről, sem esztétikai érzékéről, sem erkölcsi tanulságáról, csak éppen a románok elleni dühöngés van benne. Nem egyéb az politikai tüntetésnél, valószínűsége jellegzetes „izgatás egy nemzetiség” ellen, mely pedig a büntető törvénybe ütközik, elkövetve a leghatásosabb eszközzel — a színházzal. Nem csodálkozhatunk, miután Rákosi politikus és pedig egyike a legradikálisabb obstrukcionista képviselőeknek. A mi annyiszor megtörtént a parlamentben, az történik most a színpadon. A darab ugyanazon célokat szolgálja, ugyanazon módszert követi, és ugyanazon eszközöket használja. A mit az obstrukció elkövetett a kormány ellen az ország költségén, ugyanazt követi el a darab a jó érzés ellen a mi terhünkre. Tetőtől-talpig sértenek bennünket s elhalmoznak a legszörnyűbb bűnnel. Ott van a színen a minden lehető és lehetetlen bűnnel festett pap: *Todorescu Todor* és vele szemben a nép, a mint papját ütlegeli, maga pedig mindenkitől elhagyatva pelagrásban pusztul el. Ennek a drámának csak azok tapsolhatnak, a kik az ország valódi állapotairól egyáltalán nincsenek tájékozódva, vagy

épen nem nagyon scrupulósusak a művészet igazi követelményei tekintetében. Sajnos, hogy ezek többségben vannak. Tény azonban, hogy a társadalom elitje maga is elitéli azt a rosszízűséget, melyet itt a haza szent nevében a művészetrel szemben elkövettek. Egy kolozsvári újság határozottan állást is foglalt a darab ellen (lásd a „Kolozsvári Szemle” című rovatunkat).

Lássuk azonban megfelel-e ez a „művészet” a természet és az élet valóságainak. Bizony nem. Mert olyan pap, mint *Todorescu Todor* csakis a színpad deszkáin létezik, de az életben egyáltalában nincs. Rákosi olyan alakot, mint *Todorescu* papé, sohasem látott az életben. Olyan román nép sincsen mint a „kolozsvári mócok”. Sehoh.

Apró mesék.

A pénzügyminiszter füle.

A pénzügyminiszter testrészei, mint egykor, *Menenius Agrippa* idejében, gyűlést tartottak. A szenvedély — ami ebben az izgatott időben nem csuda — annyira kihozta őket sodrúkból, hogy nem akarták a szonokot meghallgatni. Végre szonokolni kezdett a fül is.

— Eláll! Eláll! — kiáltották feléje minden oldalról.

Kis szünet után újra kezdte. De megint tulkiabálták:

— Eláll!
És elállt. Azota áll el.

Egy jelöltrő.

Egy kabátos ember minden választáson fellépett jelöltnek, de mindannyiszor megbukott. A sok választás végül teljesen kimerítette anyagi erejét. — Végleg tönkre ment és a bün útjára tévedt. Egyszer aztán rajtakapták, amikor egy kirakatrol leakasztott egy kabátot és elakart szaladni vele. De a rendőr megfogta és így szolt hozzá:

— Gyere gazember, beviszlek a VIII. kerületi kapitányságra.

— Biztosan bevisz? — kérdezte a volt jelölt.

— Biztosan.
— Nahát, — sohajtott fel a szegény — végre-valahára egy biztos kerület!

A VAROS MULTJÁBÓL.

IX.

Egy halálos párbaj története.

A kolozsvári nyári szezon egyhanguságát egy szomorú emlékeztető incidens zavarta meg 1881. augusztus 6-ikán. Egy halálos pisztolylovás, a mely egy szép eseményekre jogosító színművésznek, az alig harminc éves Szombathelyi *Béla*nak oltotta ki erőszakosan életét. A véres eset annak idején rendkívül izgatottságot és méltó feltűnést keltett Kolozsvárt, mert az áldozatot, ki a kolozsvári színpadon nagy sikerrel töltötte be a bonviváni szerepkört, — mindenki becsülte és szerette. Egy lovagias ügynek lett az áldozata Szombathelyi *Béla*, a kit egyik kollégájának, *Temesvári Lajos* szegedi színésznek golyója ölt meg a Hója-erdőben vívott pisztolypárbajban. A párbaj okát egy kellemetlen szóváltás képezte, a mely megelőzőleg a két színész nője között az ugynevezett színészpáholykérdés meg-

oldása körül játszódott le. A színháznál ugyanis mindkét nő mint szerződött tag működött és így szabad estéjükön joguk volt a kijelölt színészpáholyból végignézni a színelőadást. A kérdéses alkalommal Szombathelyi *Béla*né (családi néven vargyasi *Dániel* Idát) a vele nem legjobb viszonyban élő *Temesvári Lajos* szegedi színész nője: *Farkas Irma* drámai hősnő kiméletlenül kiutasította a páholyából, úgy hogy az érzékenyen megsértett nő az illetlen inzultus ellen kénytelen volt férje közbelépését kikérni. Az ügyet a színész nő férje lovagias utra terelték és a segédek által megállapított felette szigorú párbajfeltételekkel fegyveresen intézték el. A lefolyt párbajról így emlékezik meg a *Békésy Károly* szerkesztésében megjelent „Kelet” 177 ik száma:

— *Pisztolypárbaj* volt ma a reggeli órákban a „Hója” nevű erdőben, színházunk derék tagja: Szombathelyi *Béla* és a szegedi színház tagja: *Temesváry* között. A városban közzsájon forgó esetről következőket írhatjuk: A párbaj ma reggel 7 óra után történt meg. *Lóni egyedül Temesvári lött s Szombathelyit* (aki tudvalevőleg rövidlátó is) *találta golyója*. A golyó a jobb combizület alatt hatolt be az izomrétegbe. Szombathelyi segédei az egyetemi kóroda sebészeti osztályába vitték. A rendőrségnél jelentés tételven az esetről, a rendőrkapitány 12 órakor délben hallgatta ki a sebesültet. A párbaj szóváltás miatt történt, melynek oka egy a mult téli idényben történt kellemetlenség lett volna. Szombathelyi még a tegnapi este nagy humorral játszott „*Gaveau Minard és társai*”-ban. Az éjjel nem hált otthon, nehogy övé a ma reggel történetéről tudomást vehessenek. A párbajra a segédek 30 lépésnyi távolságban állapodtak meg 7—7 lépésnyi előmenéssel. Szombathelyi helyében maradt. *Temesvári* 5 lépésnyit ment előre. Ekkor lött. A lövésre Szombathelyi összerogyott s így nem volt golyóváltás. *Temesvárit* délután 3 órakor fogták el. El akart kocsin menekülni s a szentegyház utcában lépett zárt fiakkerbe. Flanczel rendőrbiztos, aki a Magyar utcába kereste, — észrevette ezt az utca egyik udvarán és szaladva kísérte a sebesen robogó kocsi egy darabig. Majd az utcán elfogott egy egyfogatut s arra felkapva *Kardosfalvaig* hajtattott a zárt kocsi után. Itt fogta el *Temesvárit* s visszaszállítva átadta az ügyészségnek.

Az elfogatás azonban, melyet a „Kelet” másnapi száma részletesen ismeret, nem a legkönnyebben ment. Bizonyítja ezt az alábbi kis hír is:

— *Zachariás ur.* A tegnapi párbaj történetével kapcsolatosan akövetkező mulatságos jelenet adta elő magát: Flanczel rendőrbiztos egy *Kardosfalva* felé vágató kocsi vett üldözöbe, melyben alapos gyanuja szerint *Temesvári Lajos* színésznek kell lennie. A kocsi utóléri, megállítja és ime: hosszú szürke porköpenyegben egy bozontos fekete szakállu, bajuszu uri ember ül egymaga benne, a ki a rendőrbiztos felszólítására: „hogy hiv-

ják? hová való? hová szándékozik? azt feleli: „én Zachariás, birtokos vagyok Zsibórol és haza szándéksom.“ A nemes rendőrbiztost azonban nem lehetett egy könnyen felültetni, elég vakmerő volt megpróbálni, ha vajjon az a szép bajusz csakugyan valódi-e vagy ál? És ime a bajusz enged... a rejtély meg van fejtve. Es Zachariás urból lesz — bajusz nélküli Temesváry, ki vissza hozatik Kolozsvárra átadatván az illetékes hatóságnak.

A mily gyűlötséggel fordult a közönség hangulata Temesvári ellen, épen oly mély részvétellel és megdöbbenéssel fogadta a szerencsétlen véget ért Szombathelyi halálát, a ki a szomoró balvégzet folytán fiatal nejét özvegyen és két kis gyermekét árván kellett elhagyja. A koszorúknak egész tömege borította el a Karolina-kórházban felállított ravatalt, a melyet a szerencsétlen családtagok, és a hű pályatársak vettek körül. Koszorukat helyezték a ravatalra a kolozsvári és budapesti Nemzeti-színház, a népszínház, Pálmai Ilka, Fehérvári Antal színigazgató, Böllöny Józsefné, báró Kemény Endre, Liptai Andor s az elhunyt pályatársai. A halottat, kinek apja Bécsben neves zeneszerző volt, — a nép ezrei kísérték el az utolsó utra. A gyászmenet a színház előtt megállt és ottan Szacsvai egy gyönyörű beszédben megemlékezve Szombathelyi érdemeiről, a színházi zenekar hangjai mellett kivitték a koporsót a temetőbe, a hol balra a kaputól az aljban megásott sírgödörbe helyezték el örök nyugalomra. A sírnál Szász Gerő buszuztatta el a halottat kiváló erővel és hatással. Szólt a vesztesség nagyságáról, mely Szombathelyi lakóival a művészetet, a családot és a jóbarátokat érte. A társadalomról, mely bünhős hiúságból követel áldozatot: férfit, igazi egész embert, de a ki a társadalmi fogalmak nyomása alatt nem a hazáért, nem a szabadságért vagy függetlenségért dobta el magát az életet, hanem pusztán a hiúság kérdéseért. Jöjjön hát — ugymond — az a társadalom ide, mártsa ujját a véres sebekbe s mondja: „elég tételt!“

Szombathelyi emlékének illő kegyelettel adózott a gyászoló színház és közönség egyaránt. A színház a temetés napján nem tartott előadást, az elhunyt barátai a temetési költség fedezésére hangversenyt rendeztek, a közönség pedig egy gránitból készített szép emlékkövet állíttatott Szombathelyi sírjához. A sírkőre E. Kovács Gyula irt megható emléksorokat, a melyek

ma is hirdetik Szombathelyi nevének halhatatlanságát.

Temesvári Lajost, a ki Szombathelyit a párbajban megölte, egy évi fogházbüntetéssel sújtotta a kolozsvári törvényszék.

A primadonna nadrágja.

A primadonnák, e ringó keblű csalóányok, örök s szent haraggal vannak eltelve a szigorú divat iránt, mely azt követeli, hogy az övön aluli, leggyönyörtebb asszonyi szépség szoknya alá rejtődjék, — számüzve a boldog nimfa-kort, mikor leplezett báju nők játszadoztak a smaragd pázsiton. E szép idők ragyogó tüneményességét már csak a derék novella és vers-írók kegyelete tartja fenn, a kik románcokat írnak a kergetőző faunokról és a pajkos najádokról. Valóban, kellemes is volt a mezatlenség eme aranykora, s hogy a rája való emlékezés ki ne hamvadjon a szívekből, arról gondoskodnak a primadonnák, a kik igazán törhetlen buzgalmu zászlóvivői eme izgató irányzatnak. Fájdalom, az akadémikus rendőri intézkedések nem engedik, hogy a primadonnák ilyen célzatu munkálkodása a maga teljes pompájában fejtődjék ki, miért is a művészetek formás lábikrájú papnői részletekben ujtják fel Venus istenasszony idejét. E célra kitűnő alkalmatosság a nadrág, a mely ugyan szintén elég irigy arra, hogy takarjon, de mégis hasonlíthatatlanul többet látat a szoknyánál, ezen rosszmájú burok-nál mi véka alá rejt mindent-mindent. És a világ apróbb gyönyöreire közé tartoznak a primadonnák nadrágjai, ezek a jó szívű trikók, a melyek nem gonoszoknak, nem fukarkodnak, hanem nyílt őszinteséggel és becsülettel engedik érvényre jutni az ezerszemű Cezár számára dalló fülemülék altesti kecséit. — De ime megérkezett ezen nadrágok nadrágja: Károly Leontine viselte a tegnapi premieren. Ez a nadrág piros volt, szűk volt és határozottan szenzációs volt, mert megmutatta, hogy a primadonnák vonzerje a szövetet is áttöri — eget, gukkert és érdeklődést kérve. Es a Károlyi Leona nadrágja kinötte magát az előadás fénypontjává, a minek a primadonna felette örült, de e sorok azért írónak, hogy ne örülhesen többé. A színház vezetősege ugyanis vegye gyámkodás alá kissé a szeretetreméltó primadonna trikóját és tegye szolidabbá, a mint illik.

Krónika.

A Rákóczi-induló — Erdélyben támadt.

A Rákóczi-féle szabadságharcok lelkesedése szülte a magyar zeneköltészet csodás varázsu, híres daltermékét, a — Rákóczi-indulót. Hol támadt, kitől való, kinek a révén terjedt el, minő események hozták létre ezt a gyönyörű dalt, — vajmi kevesen tudják s eddig is vajmi kevesen tudták. A 60-as években az abszolutizmus alatt sanyalódó magyar író és művész világ egyes alakjai kezdték először kutatni a Rákóczi-induló keletkezését, de többet nem tudtak megállapítani ök sem annál, mint hogy a mai formájában ismeretes induló a Rákóczi-kerülőjének motívumaiból fejlődött s a XIX. század elején a zempléni fölkelő csapatok ezzel az indulóval vonultak Sárospatakra, a Rákóczi várába. Az a feltevés, hogy a Rákóczi-induló, ugy, ahogy ma ismerjük, a híres cigányprimástól, Biharitól való, inkább csak valószínűségekre alapított kombináció, mintsem bebizonyult tény. Ellenben az már bizonyos, hogy Scholl Miklós Eszterházy gyalogezredbeli karmester, ki ezt az indulót „Az Eszterházy ezred kedvenc indulója“ címen 1809-ben saját neve alatt Bécsben kiadta, közönséges plágiumot követett el, mert egy olyan szerzeményt, mely akkor már a nép körében is ismeretes volt, a nélkül, hogy ahhoz a maga alkotó képességéből legkevesebbet tehetett volna, — sajátjának vallott, végérvényesen eltulajdonított és tisztességtelen uton neve alatt terjesztett, holott a szerzőségben soha minemű része nem volt. Azóta kutatnak tovább is a titokzatos módon támadt induló szerzője után, de a kutatásnak egyedüli pozitív eredménye csak az lett, hogy a Scholl Miklós plagizálása még inkább nyilvánvalóvá lőn, a Bihar szerzősege pedig a hagyományok, régi emlékezők és elbeszélők révén újabb valószínűséget nyert.

Hogy hol támadt és kitől való a Rákóczi induló eredeti dallama, melyet Bihar esetleg feldolgozhatott, a legújabb időkig kétséges volt, sőt a szerző személyének kiléte még mindig tisztázatlan, — de a vastag homályba némi világosságot még is vetett egy derék francia tudós, a kolozsvári körökben is tisztelt De Gerandó Ágoston, — De Gerandó Antonia kolozsvári igazgatónő testvérbátyja, — ki már jó régen: 1845-ben, „La Transylvanie et ses habitans“ című, Párisban, francia nyelven megjelent munkájában, az erdélyi historia főbb mozzanatainak ismertetése keretében ezt az érdekes kérdést szintén felvetette. Az ő megállapítása szerint Erdélyben, a szerencsétlen végű zsidói csatában, tehát Zsidó környékén támadt a Rákóczi kesergője s onnan vitték szét a Rákóczi katonái a lelkesítő dalt, mely nemsokára legkedveltebb indulója lett az országnak. Kétszáz éves fordulója is aktuális teszi ennek a kérdésnek tisztázását, de a historiai dátum mellett megérdemli a lelkes francia író eddig kevésbé méltatott s majdnem ismeretlen véleménye az ismertetést, mely szó szerint való fordításban így hangzik:

„Maradt egy nagyszerű emléke a kuruc-hadjáratnak. Egy dallam, melyet a hős vezér, Rákóczi Ferenc után neveztek el. Érdekes, hogy Magyarországon a nagy gondolatokat és mély érzéseket nem a

költemények, hanem a nemzeti dalok szentelték meg. Ezekben a dalokban kevés a zenei tudás, kevés a csinált művészet. A spontánitás, a váratlan hatás uralkodik rajtuk s ez a vonás adja meg eredeti jellegüket. Látszik, hogy e dalok alkotói olyan emberek voltak, akik tudtak érezni és képesek voltak érzéseiket a maguk közvetlen erejében kifejezni. Ha a szívek valami szent ügyért lángolnak, találkozik mindig egy-egy ember, aki tolmácsává lesz a közérületnek s így támadnak az örökszép nemzeti dalok.

A zsidói vereség után Rákóczi szomoruan vonult vissza Magyarországra felé. De egyszerre csak visszhangoztak a hegyi utak a tárogatók zenéjének keserves szavától. Egy ismeretlen, tán valami lovas, megható dallamot rögtönzött, melybe beleöntötte a szomorú helyzet egész fájdalomát. A dal fennmaradt és még ma is játszó az egész országban. Magyarország más részében élénkebb és vidámabb menetű Rákóczi dalokat hallottam, melyek bizonyára egy győzelem napján támadhattak, mert ebben a háborúban könnyen teremtek a népköltők és a nagy drámának minden mozzanata inspirálható egy-egy dallamot. Ha gondolatban egyesítjük ezeket a szét szórt részeket, ezeket a strófákat, melyeket itt-ott hallani, egy valószínűsítő összefüggő nagy költemény áll előtünk. A „Rákóczi-induló“ nem csak egy fenséges ének, hanem egy himnusz, és hősköltemény. Mindaz a sok remény, köny, dicsőség, fájdalom, mindez gyönyörűen van benne kifejezve.

Szinte előtünk látjuk az egész dráma lefolyását. Először néhány elnyújtott szomorú hang; Magyarország szenved és sir. Egyszerre fegyverbe hívás, mélységes könyörgés. Siessetek! a haza térdén állva nyújtja felétek karjait, hogy segítsetek rajta. Most jön az induló; lassan és méltóságosan. Azután a harc, ez rövid, mint a milyent Petrarca kívánt Italiának. A győzelmi ének következik. Ügyeljetek! az ellenség megerősödvé jön vissza... Ah a harc hosszú... A kétségbeesés kiáltásai! Jaj! minden elveszett! A panaszos hangok ismétlődnek, hosszúra nyulnak, hogy az utókor is sirassa a nagy vesztességet. A Rákóczi nincs leírva, csak emlékből játszó. A nemzeti dalok, melyek itt olyanok, mint másutt a népies költemények, így maradnak fenn nemzedékről — nemzedékre.“

Zuboly.

GYÁSZ.

Egy erdélyi mágnás halála.

Az erdélyi mágnás családok egyik közkedvelt és ősmert tagja losoncy báró Bánffy Farkas hunyt el csütörtökön reggel. Abbáziából hazafelé utazva hirtelen annyira rosszul lett, hogy Budapesten félbe kellett szakítania utazását. *Kedden este érkezett a fővárosba s ekkor már oly beteg volt, hogy eszméletlenül szállították az „Aranyas“-szállóba, ahol csütörtökön aztán meg is halt. A temetése pénteken délután fél 3 órakor volt a Kerepesi-úti halottasházból, ahonnan vonaton szállították Bonchidára, hogy a családi sírboltban örök nyugalomra helyezzék hült tetemét. A megboldogult főúr temetésén az előkelő rokon-

Telefon 395. **Ma nyit meg Ma**
ÜZLET
 és **UNIO**
Műhely
 Tivoli-utca,
 báró Bánffy-palota

gőzmosoda

Mielőtt a nagyérdemű közönség nagybecsű pártfogását ismételtén kérném, elsősorban bocsánatot kérve, miután a Redoute-házból átköltöztem nem szolgálhattam azzal a munkával, mivel 6 évi ott létem alatt; oka pedig az volt, hogy míg a jelenbeli modern berendezésű műhelyem beállítottam sok anyagi áldozatomba került, mivel gépezeteim háromszor is cseréltem, hogy a n. érdemű közönség igényeit legmesszebb menő kívánalmáig kielégíthessem. Kérve tehát a n. érdemű közönség becses pártfogását e vállalatomban, mert minden igyekezetem odafordítom, hogy pontosan és lelkiismeretesen olcsóért kiszolgálhassam. — N. érdemű közönség szíves pártfogását kérve

kiváló tisztelettel: Klein Ferencz, Unio-mosoda tulajdonosa.

Üzlet: Unio-utca 24.
 Telefon 395.

ság nagy számba vett részt. Ott voltak a gyászóók közt losonci báró Bánffy Dezső v. b. t. t. és országgyűlési képviselő, gróf Bánffy György zászlós ur, gróf Berchtold Miklós, báró Bánffy Ernő továbbá az elhunyt neje: báró Bánffy Farkasné, nővére báró Wesselényi Miklós orsz. képviselő neje, özv. gróf Almásy Kálmáné, gr. Berchtold Richárdné, gr. Cziráky Jánosné, gróf Almásy Imréné és még az előkelő rokonság több tagja.

Panaszok.

Szem:

Egész nap szakadatlanul
Csak ő rá várok, őt lesem.
S bennem a láng fölcsap, kigyul:
Ha az ő ismert, kedves alakját
Valalohol kifürkészhetem.
S mégis, ha végre ő
A közelemben jó
— Mily érthetetlen dőreség —
A tekintetem csupa jég.

Kéz:

Mint a fogoly madárnak szárnya
Úgy remegek kezébe zárva,
Mintha a szabadságom volna
Meggfenyegve, megrabolva.
S titokban mégis az a vágyam:
Belésimulni, hosszan . . . lágyan . . .

Ajak:

Közömbös szókat, vagy gunyolódó
Nyilatokat röpítetek felé,
S belesápadok a gyötrelembe,
Ha valamelyik sebezé,
S hogy engeszteljem, meggyógyítsam,
Szeretnék rátapadni hosszan
És szívni-szívni, míg e száj
A csók alatt már szinte — fáj.

Ész:

Mesebeszéd az én hatalmam!
Hiába, hasztalan akarjam:
Magamtól el nem űzhetem,
A két szemére, az ajakára,
Derengő kedves mosolyára
Gondolok egyre, szüntelen . . .

Mind:

Mi e babonás, édes gyötrelmem?

Szív:

. . . A szerelem . . .

Jörgné Draskóczy Ima.

MULATSÁG.

Farsangi napló.

Febr. 11.	Vasuti altisztek táncvigalma, Központi szálló.
" 12.	Munkások theaestélye, Torna Vivóda.
Febr. 16.	Nőegylet fillér-estélye, New-York.
Febr. 16.	Vörös-bál (New York).
Febr. 18.	Dohánygyári dalkör dalestélye (Vigadó).
Febr. 18.	A Kolozsvári Iparos Egylet házi estélye (Iparos Egylet).
" 21.	Megyei piknik, Megyeház.
Febr. 21.	Az izraelita nőegylet bálja (New-York).
Március 4.	Szent-Imre-egylet-estélye, Központi szálló.
Március 4.	Dávid Ferenc-estély, New-York.
" 11.	Megyei piknik, Megyeház.

Zene.

A Kolozsvári Zenetársaság.

A kolozsvári előkelő társas élet egyik összekötő kapcsa legújabbán a *Kolozsvári Zenetársaság*, mely korra nézve amilyen fiatal, eredményekre nézve ép oly dur. Alig néhány hónapja alakult meg a *Forrai* András dr. szorgos kezdeményezésére, s maig már, itt minálunk, egész muzikális különálló társadalmat teremtett, melynek heti zsurjain és estélyein nagyvárosi színvonalu művelésben lehet része a jelenlevőknek. A Társaság érdeme az is, hogy néhány nyilvános koncerten nagystílusú művészeket láthatott a közönség — így *Mar-teau* t. — s ez a hangverseny-sorozat a közel jövőben folytatódni fog, amikor ismét valami nagynevű mestert kapunk meglepetésül a Vigadó pódiumára. — A *Kolozsvári Zenetársaság* tagjai a következők:

Gróf Beldi Ferencné, Ifj. Betegh László hivatalnok, Dr. Boros Györgyné, Boros Ella, dr. Buday Kálmán egyetemi tanár, dr. Buday Kálmáné, dr. Csernátó Gyula kir. tanfelügyelő, dr. Csernátó Gyuláné, Csiky Irma, dr. Csipkés Károly kir. ügyész, dr. Csipkés Károlyné, Csipkés Mária, dr. D. Deák Albert ügyvéd, özv. Dicsőfy Béláné, dr. Északy Ödön máv fogalmazó, Északy Sárika, Északy Marcsa, dr. Engel Gábor, dr. Engel Gáborné, Engel Gabriella, Engel Amelie, Fangné Gyujtó Izabella, Farkas Lajos miniszteri tanácsos, Filep Rózsai, dr. Forrai András máv elnöki titkár, Geiger Albert zenetanár, Gegenbauer József magánzó, Gegenbauer Józsefné, dr. Góth Manóné, dr. Gyalui Farkas egyet. m. tanár, dr. Gyalui Farkasné, dr. Halter Rezsőné, Hangay Oktáv ker. akad. tanár, Hangai Oktávné, Hangay Margit, dr. Haraszi Gyula egyet. tanár, dr. Haraszi Gyuláné, Jármay Béláné máv. üzletvezető neje, Jármay Margit, Keresztély Lajos, Keresztély Piroška, dr. Kiss Mór egyet. rektor, Kiss Margit, Kiss Sándor ker. akad. igazgató, Kiss Sándorné, dr. Konrad Jenő egyet. tanársegéd, dr. Kornhoffer Lajos törzsorvos, Kossuthy Ignác egyet. tanár, Kossuthy Ignácné, Kossuthy Toncsi, Kossuthy István orvosnövendék, László Albert r. t. igazgató, László Albertné, Gróf Lázár Vince Medgyesfalva, dr. Lehmann Róbertné, dr. Lechner Károlyné egyet. tanár neje, dr. Lukács Adolf egyet. tanár, dr. Lukács Adolfné, Lukács Aranka, Lukács Gizella, Madary Zoltán tisztviselő, Madary Zoltánné, Merza Lajos kir. tanácsos, Merza Lajosné, Montbach Sándor nagybirtokos N. Iklód, Mucsy Ilona, Mucsy Amália, Nagy Gábor földbirtokos, Nagy Tivoli, dr. Óvári Elemér ügyvéd, Pákei Lajos iparmuzeumi igazgató, Pákei Lajosné, Pákei Márta, Peille Róbert festőművész, Peille Róbertné, Péterfi Tibor orvosnövendék, dr. Purjesz Zsigmondné udvari tanácsos neje, Purjesz Olga, Retteg Katicza, Rigó Anna, Rigó Mária, dr. Ruzicska Béla egyet. tanár, dr. Ruzicska Béláné, dr. Schreiber Miklós közjegyző-jelölt, dr. Schreiber Miklósné, dr. Somodi Istvánné ügyvéd neje, Somodi Ila, Stein Gáborné, dr. Szabó Dénes udv. tanácsos, dr. Szabó Dénesné, Szabó György, Szabó Vajsa, Szabó József főrendiházi tag Szászfenes, Szabó Józsefné, dr. Szádeczky Gyula egyet. tanár, dr. Szamosi Jánosné, Szentiványi Ferenc zenetanár, dr. Szentkirályi Ákos gazd

tanint. igazgató, dr. Szentkirályi Ákosné, dr. Tangl Károly egyet. tanár, dr. Tangl Károlyné, Miss Thering Florenz, dr. Udránszky László egyet. tanár, dr. Udránszky Lászlóné, Verzár Kálmáné bankigazgató neje, báró Wesselényi Ferenc, báró Wesselényi Ferencné.

Rablóbanda Erdélyben.

— Saját tudósítónktól. —

A Dési Hírlap írja: Szalai Sándor ippi, Szabó Sándor krasznai és Urián János cs.-keresztúri egyének részint a szamosújvári, részint a szegedi fegyintézetekben több éveken át raboskodtak és ottan egyetmást megösmervén, folyó hó 7-én este Désre érkeztek szerencsét próbálni, de mint gyanús egyének, elfogattak. Náluk kitűző revolverek, vésők, lyukasztó és acélvágó fűrészek, balták, feszítő eszközök találtak. A nyomozás rendén kiderült, hogy itten Désen aug. havában a Heiman Albert észke-rész, Csiszár és Vásárhelyi üzletek ablakait feszítették, de eredményre nem jutottak. Decemberben a Czecz Kálmán pincéjét verték föl és a borban sok kárt tettek. Majorságot is loptak. Bejártak Nagyváradot, Brassót, *Kolozsvárt*, Szamosújvárt, Debrecent, de hogy mily eredményre, még nem tudhatni. — Foglalkozás és mesterség nélküliek, igazolványaik nincsenek. A főnök sertéskereskedőnek, a két többi bojtárjainak nevezték magukat. Ellenmondásban vannak. Itten Désen orgazdájuk van.

AZ EGYHÁZ.

Vallásos est. A református papnevelő-intézet dísztermében ma vallásos estét tartanak, a melyen Nagy Károly tanár felolvasni és Jőrend Jolán szavalni fognak.

Szent-Antal felolvasó est. A legközelebbi Szent-Antal felolvasó est e hónap 15-én, szerdán este 6 órakor lesz a róm. kath. főgimnázium dísztermében, mely alkalommal Komáromy Dezső kegyesrendi tanár szabad előadást tart „Aquinoi Szent-Tomás, a skolasztika legkiválóbb képviselője” címen. Bárdos Vilma tanítónő és Katona Endre tanárjelölt egy-egy költeményt fognak elszavalni, a Mária-énekkar pedig négy egyházi éneket ad elő. Gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök is megjelenik a felolvasó estén.

A mezőőr büne.

Véres verekedés a kukoricásban.

— Esküdtszéki tárgyalás. —

Szándékos emberölés büntetésének elkövetésével vádolta a kolozsvári ügyészség Olyán Tódor apahidai mezőört azon tetteért, a melyet nevezett a múlt év őszén, szeptember 11-én az általa követett el, hogy szándékosan rálőtt 2 csövű fegyverével idős Gróza Lázára és őt veszélyesen megsebesítette.

Tegnapra volt kitűzve ez ügyben a főtárgyalás, a melyet dr. Jékei Dániel vezetett dr. Stefani Elek és Bartók József szavazó bírák jelenlétében. Az esküdtszék a következő tagokból állott:

Merza Lajos, gyalui Rosenberger Mátyás, dr. Nyiredy Géza, Radó

Elek, br. Bornemisza József, Bölönyi László, Koleszár Sándor, Orbók Mór, dr. Davidovics Sándor, Binder Béla, dr. Jeszenszky Gyula, Béni István, Haraga Sándor, Szecsey István.

A vádat dr. Dorgó Gábor királyi alügyész adta elő és az esküdtekhez intézendő kérdésekben kérte vádlott bűnösségének megállapítását. A törvényszék a bűnügyben kilenc tanut hallgatott ki. Nevezetesen kihallgatta a sértett nejét, Gróza Lázárnét, fiát: ifju Gróza Lázárt és hozzátartozói kis gyermekeit Gróza Vasit és Gróza Marit. Továbbá jegyzőkönyvre vettek Gliga Szamoilla, Moldován Szimion, Gyirisán Zaharia, Repegye György és Oláh István vallomásait, a melyeknek java része terhelő adatokat tartalmazott Olyán Tódor bűnössége mellett.

A bűnügyet két oldalról ismer-tetjük. Ha az ügyész által előterjesztett formájában tekintjük a bűncselekményt, kétségbevonhatatlanul úgy jelenik meg a szemünk előtt a vádlott, mint a ki nagyon is méltó a büntetésre, amennyiben egy családdal szemben táplált régi gyűlölet kifolyásaként követte el mintegy bosszúból a vádbeli bűncselekményt. Ha azonban a védő álláspontjára helyezkedünk, felmenteni kell a vádlottat a büntetőjogi következmények alól annyival inkább, mert e szerint a vádlott nem annyira büntetett el, mint inkább kötelességét akarta teljesíteni és ebbeli minőségében fejteit ki, bár kétségtelenül elítélendő módon, tulajdonságos ügybuzgalmat.

A bűncselekményt dr. Porutiu-nak, a kiváló fiatal ügyvédnek meghatalmazottja, Giurgiu Aurél a vádlott nevében a következőleg adta elő: Olyán Tódor községi mezőőr 1904. szeptember 11-én (vasárnap) őrizte az apahidai határt. Tekintve a nagy szárazságot, a nyomorgó nép nem nagyon tisztelte a tulajdon szentségét és ha csak szerette lehetne meglepte a tilalmast, a melynek őrizetével őt mint felesketett mezőört megbízták. A nevezett napon tetten érte Gróza Lászlónét, amidőn az hét letört kukoricacsót hazra akart vinni a mezőről. Megállította hát és számon kérte cselekedetét. Az asszony bántó szavakkal illette a mezőört, a kiben erre felforr a rég elpalástolt gyűlölet és 2 csövű fegyverét az asszonyra emelte. Grózané segítségért kiáltott és nemsokára a helyszínére is jöttek hozzátartozói, ki cséphadaróval, ki vasvillával, ki bottal felfegyverkezve. Olyán a fegyverét elsütötte és lövés régi haragos ellenfelét Gróza Lázárt találta, a ki a kapott sebesülés folytán 8 napnál több ideig feküdt betegágyban.

A vád érthetetlen szigorúsággal *szándékos emberölésnek* minősítette a bűncselekményt. A védelem ezzel szemben legfennebb a *gondatlan-ságból elkövetett súlyos testi sértés* vétségét látta fennforogni. A törvényszék négy főkérdést állapított meg. Kettőt a szándékos emberölés büntetésére, kettőt a súlyos testi sértés vétségére vonatkozólag. Az esküdtek az első főkérdésekre nemmel feleltek és csak a súlyos testi sértésben mondták ki a vádlottat bűnösnek. A törvényszék az

enyhítő körülmények mellőzésével vádlottat öt hónapi elzárásra és a sértettnek fizetendő 20 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítéletben az ügyész megnyugodott, a vádlott és védője semmisségi panaszt jelentettek be.

Egyletek.

— **Az egyetemi-kör** ujonnan megválasztott tisztikara tegnap délelőtt tisztelgett Kiss Mór rektor magnifikusnál Polyá Antal elnök vezetése alatt. A rektor szívesen fogadta az új tisztikart; reményét fejezte ki, hogy közmegelegedésre fogják vezetni a kör ügyeit, mely munkájukban maga is hathatósan támogatni fogja. Délután a választmány népes ülést tartott, melyen többek között a március tizenötödiki ünnepély rendezésére is megtették a szükséges előkészületeket. A kör legközelebb fényes Bocskay emléktűnnepelet rendez. Ezenkívül március 20-án a Kossuth-serleg lehozatala alkalmával szintén nagy ünnepek teszik élénkebbé az ifjúsági életet.

— **Értesítés.** A kolozsvári F. J. Tud. egy. Orvostan-hallgatóinak Segély és Onképző-egyesülete f. hó 15-én, (szerdán) d. u. 5 órakor, saját helyiségében (Központi egyetem) közgyűlést tart, melyre a t. tag urakat ez uton is meghívja az e. i. választmány.

— **A Dávid Ferencz-egylet** e hónap 26-án az unitárius kollegium dísztermében felolvasó gyűlést tart. Felolvas dr. Haller Károly egyetemi tanár, főrendiházi tag: „A szépirodalmi érzék fejlesztése” címen. Szavalt: Lászlóczky Erzsike. Énekel a papnövendékek dalköre. Az érdeklődő közönséget ezuton is meghívja a rendezőség.

LEGUJABB.

— **A „NAPLO” távirati és telefon-tudósítása.** —

A nagy út.

Az elindulás. — Kik kísérték Kossuthot. — Megérkezés Bécsbe. — A kihallgatás ideje. — Névtelen levelek. — Az aggodó honvédtiszt.

Budapest, febr. 11. (Saját tud.) Kossuth Ferenc a ma délután 5 órakor induló gyorsvonattal elutazott a császárvárosba. Kíséretében voltak: *Hentaller Lajos, Bartha Miklós, Lukács Gyula, Visontai Soma* és *Szathmári Mór* függetlenségi képviselők, valamint Pallai tükör és mintegy 20–25 újságíró. Kossuthot a nyugati pályaudvaron a rendkívül nagy számban összegyűlt közönség meleg óvációban részesítette. — 9 óra 11 perckor érkezett meg Bécsbe a nevezetes vonat, a melyet a bécsi magyarok és kíváncsiak százai vártak. Kossuthot azonban senki se ismerte fel, mert a kocsiból előbb a titkára szállott ki és ő maga a feltűnést elkerülendő csaknem futva menekült egy reá várakozó bérkocsiba, a mely a Bristol szállodába röptette. A szállodában a 101. számú szobát bérelte ki, a hova csakhamar félrevonult. Azonban csaknem lehetetlen volt kitérnie az újságírók serege elől, a kik őt valóság-

gal megostromolták kérdezősködéseikkel. Kossuth épen ezért az egybegyűlt újságírókhoz beszédet tartott, a melyben ismertette idejvetelének célját és vázolta röviden azt a történelmi fontosságú eseményt, a melyet a magyarországi képviselőválasztások oly váratlanul előidéztek.

Kijelentette, hogy a győzelemre jutott függetlenségi párt főtörekvését a nemzet javára megkötenő békés megoldás kérdése képezi és épen ezért reméli, hogy sikerülend végre valahára megszüntetni Ausztriának a magyar ügyek iránt eddig tanusított ellenszenvét és ez által a kibontakozás lehetőségét kellőképpen biztosítani.

Bizik az uralkodó bölcsességében, a kiről feltételezi, hogy a válságos helyzetben is megfogja találni az egyedül helyes kivezető utat. Kossuthot már várta a szállodában a királyi levél, a melyben őt a kabinetiroda ma délelőtt 11 órára kihallgatásra hívja.

Érdekes, hogy Kossuthhoz százával érkeztek a névtelen levelek, a melyekben őt egyértelműen arra kérték, hogy *álljon el szándékától és ne menjen fel a királyi kihallgatásra.* Egyik levélben pláne bájos naivsággal az volt írva, hogy vigyen magával Bécsbe ennivalót és ne egyék a bécsi ételekből, amelyek az ő elvesztése céljából megvannak mérgezve. A Kossuth élete miatt aggódók sorában különösen meglepő volt egy aktiv honvédtiszt fellépése, a ki Kossuthot lakásán ielkereste és a legkomolyabban figyelmeztette, hogy *neki biztos tudomása van arról, hogy Kossuthot komoly veszedelem fenyegeti.*

Meghiusult Tisza-ellenzék.

Budapest, február 11. (Saját tud.) A Lloyd-klubban befejezettek tartják, hogy Tisza István gróf, ama törekvése, miszerint a szabadelvűpárttal ellenzékét alkotva opponáljon az új kormány ellen — *meghiusult.* A szabadelvűpárt több mint száz tagja felajánlotta támogatását Andrassy Gyula grófnak, sőt a bukott szabadelvű képviselők is elfordultak Tiszától. Az ugynevezett Tisza-klikk ma már csak *tíz-tizenkét képviselőből áll.* Tisza István gróf kijelentette, hogy ezzel a kis gárdával is szabadelvű ellenzéki pártot fog csinálni, a mely ellenőrzi az új kormány működését.

Megszökött fővárosi ügyvéd.

Budapest, febr. 11. (Saj. tud.) Léderer Ignác dr. fővárosi ügyvédet a bíróság sikkasztás miatt nem régen nyolc hónapi fogházra ítélte. Léderernek ma kellett volna megkezdeni fogház büntetését, de a fővárosi rendőrség ma délelőtt azt jelentette az ügyészségnek, hogy a sikkasztó ügyvéd három nappal ezelőtt ismeretlen helyre szökött. Az ügyészség elrendelte Léderer körözését, ki valószínűleg Amerika felé vette az útját. Ezért a kikötő

városokat táviratilag értesítették Léderer szökéséről.

Az ugodi választás.

Budapest, febr. 12. (Saját tud.) mai ugodi választáson *Kaufmann Géza* *ujpárti* 1091 szavazattal győzött *Bencsik László függetlenségi* 999 szavazata ellenében.

NAPLO.

— Hírek. —

* Bánffy és Pisztory levélváltása.

Pisztory Mór dr. a minap levelet irt *Bánffy Dezső* bárónak, mint az országgyűlési Ujpárt vezérének, hogy szükségesnek tartja-e már most a fővárosba való utazását, a vagy elhalaszthatja-e azt a jövő hétre? *Bánffy Dezső* válasza tegnap érkezett meg *Pisztory*hoz, a melyben a pártvezér azt írja, hogy a parlamenti Ujpárt megakarja várni míg a politikai helyzet némileg tisztázódik s csak azután tart értekezletet. Ez a pártértekezlet valószínűleg a jövő hét elején fog összehívni, a melyre *Bánffy Pisztory* megjelenését is kéri. *Pisztory Mór* dr. tehát erre az értekezletre fog először Budapestre utazni, mint országgyűlési képviselő.

* **Iskolák gyűlése.** A kolozsvári állami elemi iskolák gondnoksága rendes havi gyűlését holnap délután 5 órakor fogja megtartani az állami anyakönyvi hivatalban.

* **A hétfői esküdtzéki tárgyalás.** A kolozsvári esküdtzék hétfőn ismét egy sajtóperrel fog foglalkozni. A vádlottat, *Müller Gyula* ismert szocialista vezért, az ügyészség sajtó útján elkövetett osztály elleni gyűlöltre való izgatás vétségével vádolja. *Müller* ugyanis egy cikket irt a katolikus papokról, amely a „Kolozsvári Munkás”-ban látott napvilágot. *Müller* védője *Óváry Elemér* dr.

* **Sikkasztó egyetemi hallgató.** Február 14-én délelőtt a kolozsvári városi büntető járásbírósa előtt érdekes tárgyalás lesz. Egy előkelő budapesti család fia, a ki a kolozsvári egyetem hallgatója, a vádlott. A könnyelmű fiatal ember kölcsönt kért egy barátjától s ez azzal adta oda neki arany óraláncát, hogy zálogosítsa el, ha pénze lesz újra váltsa ki, s adja vissza neki a láncot. Az ifju a láncot egy főpincérnek eladta s az ügyletről irást is állított ki. Az önfeláldozó barát sikkasztás miatt tett feljelentést kollégája ellen. Ezt a bűnügyet tárgyalja kedden a kolozsvári városi járásbírósa.

* **Haldokló a pályaudvaron.** Az éjjel azzal a hírrel alarmirozták fel a mentőket, hogy egy haldokló fekszik a pályaudvar előcsarnokában. A mentők gyorsan kirobogtak a pályaudvarhoz, a hol egy 40–45 évesnek látszó, kezeiről itélve nem munkás embert találtak, a kiről csakhamar kiderítették, hogy holt-részeg. Valószínűleg a pálinka is meggyújt benne. A magával teljesen tehetetlen, öntudatlan állapotban levő embert kézi hordágyon a főkapitányságra szállították be, a hol most sem tudják megállapítani személyazonosságát.

* **Tréfából csalt.** *Kirchner Ottó* 23 éves asztalos segéd még a mult héten beállított *Tamusai Sándor* Pata-utcában lakó szaktársához és egy fekete öltönyt kért tőle kölcsön, hogy elmelessen egy táncmulatságba. — Ez nem akarta odaadni a ruhát, de később, amikor nem volt otthon *Kirchner*, valami ürügyvel kicsalta azt barátja lakásadónéjától. A csaló nem ment semmiféle mulatságba, hanem eladta az öltönyt. A károsult feljelentésére *Kirchner* úgy védekezett, hogy ő csak *megakarta tréfálni* barátját. A ruhát azonban *tréfából* sem tudja visszaadni a csaló, a miért megindították ellene a bűnügyi eljárást.

* **Elveszett arany óra.** Tegnap este 7 óra előtt egy női arany óra *W. L.* monogrammal, a Rózsa-utcától a színházig (a Mátyas-téren Sárga ékszerész és a Wolff patika oldalán) elveszett. A megtaláló illő jutalomba részesül, ha az órát Rózsa-utca 2 szám alá viszi el.

* **Összetört bérkocsik.** Tegnap éjjel az Unió-utcában *Sebetyán Lajos* fuvaros lovai elragadtak s a Vármegyeház előtt álló bérkocsi sornak rohantak, miközben egy bérkocsit összetörték s többet megromgáltak. A teher-szekér kocsisa és a bérkocsisok között erre olyan parázs polemia támadt, hogy a már-már kitörő verekedést csak az elősiető rendőr tudta megakadályozni, a ki felírta a vigyázatlan kocsist. A bérkocsisok *Sebetyán* gazdája ellen kártérítési pört indítottak.

* **Rendőri krónika. Verkedő napszamosok.** *Kirilla Juon* napszamos tegnap este ittas állapotban összeveszett jóbarátjával, *Gordán Gavrilával* és kirántott kacrával több sebet ejtett rajta. A verekedő napszamosokat a rendőrség előállította. — **Csirkefejek a rendőrségen.** Tegnap reggel 6 órakor tíz tyúk és egy kakas fejet hoztak be a rendőrségre. Annak idején Stambulban sem kellett nagyobb feltűnést *Kara Musztafa* nagyvezér prezentje, aki levágott magyar fejekkel kedveskedett szultánjának. A vand.lizmust az éjjel egy ismeretlen tettes követte el a Monostori-ut 76. szám alatt lakó *Balázs József* városi árva fiu iskola igazgató udvarán, ahol a tettes a csirke ketrecet ilyenformán pusztította ki. Félreértés elkerülése végett kijelentjük, hogy a többszörös csirke gyilkos a törzseket magával vitte, csak a fejeket hagyta hátra. A rendőrség a tettest erősen nyomozza. — **Elveszett 50 korona.** *Krizsán Jánosné* 78 éves özvegy-asszony, 50 kor. megtakarított pénzcskéjét az imakönyvében tartotta s azt hitte, hogy ott sokkal jobb és biztosabb helyen van, mintha egy pénztintézet gondozására bizza. A szegény asszony csalódott, mert tegnap reggel a könyvet a pénzzel együtt a főtéri róm. katolikus templomban a szószerk alatti padban felejtette. A károsult arra kéri a megtalálót, hogy a könyvet és a pénzt adja át a templom sekrestyésének.

x **Látta-e Ön már a Rónai „Európa”** kávéházában a Lefkovits féle új biliárd asztalokat?

Tisztelettel kérjük mindazon t. vidéki előfizetőinket, kik az előfizetési díjakkal hátralékban vannak, sziveskedjenek azt mielőbb megküldeni, hogy a lap szétküldésében annakadás ne történhessen.

SZINHÁZ

JÁNOS VITÉZ.

(Daljáték 3 felvonásban. Irta: Bakonyi Károly, a verseket Heltai Jenő. Zenéjét szerette: Kacsóh Pongrác. A kolozsvári színházban először adták tegnap este.)

A látványosságra épített új dalművek legérdekesebbje kétségtelesen már országos hírt „János vitéz.” Petőfi tündérregéjének igaz szerelmet dicsőítő János vitéz-e: Bakonyi Károly ügyes feldolgozásában, a mai francia, de főleg angol operettek silány és rafinált szövege mellett: igaz élvezettel tölt el. A falu végén bucsuznak a huszárok: a háromszínű lobogóra, Bagó indítványára a piros pántlikát a falu legszebb virágszála Iluska köti fel. Iluskát, a szegény árvát gonosz mostohája üti, veri, kinozza; — egyedüli öröme, egész boldogsága, a falu juhász bojtárjának: Kucoricza Jánosnak a szerelme. A gonosz mostohának ez nem tetszik, s hogy megrontsa az idillt: a falu csöszével tilosba terelteti a nyáját. A nép dühe és a büntetés elől Kucoricza Jancsinak el kell menekülni. Elbucsuzik Iluskájától, beáll huszárnak; most elmegy: — de majd vissza jön érte száz halálból is. — Kucoricza Jancsi: Taljánországba került, levágta az óriások fejedelmét s János vitézzé lépett elő. Hős huszárszájaival a hosszú vándorlás közben a francia király udvarába éppen akkor érkezik, mikor a törökkel szemben csatát vesztenek s nagy a szomorúság az udvarban. A francia királykisasszony kérésére harcba indul a török ellen és leveri a tártart. A francia király halálból felajánlja leánya kezét és országának felet — de János vitéznek nem kell sem az ország, sem a királykisasszony, sem a kincs — kis menyasszonyára, Iluskájára gondol, kihez vágyódik a szíve, a lelke. Furulya szó hallszik. Bagó a trombitás érkezett meg. Hírt hoz — a falujukból. Iluska — nincs többé, halálba üzte a gonosz mostoha. Egy rózsaszálat hozott üzenetül — Iluskától, a sírjáról. János vitéz, hiába tartóztatja a francia király és leánya, elindul Bagóval felkeresni szívük közös szerelmét. Vándorlás közben: az élettavához érkeznek. A gonosz mostoha, mint rut boszorkány el akarja csalni innen Jancsit, de a tündérek éneke rávezeti, hogy itt fog Iluskájára találni. Az Iluska sírjáról féltve őrzött rózsaszálat: bedobja az élet kék tavába, — s a tündérek csillogó birodalmába jut Bagóval; találkozik Iluskájával, ő a tündérkirálynő! Iluska rábírja Jancsit, hogy maradjon vele, legyen tündérkirály. — Bagó haza megy: neki nincs itt mit keresni. Bucsuzik, megszólaltatja a furulyát: Jancsi nem bír magával, vagyik a szíve haza szép Magyarországra. Megy haza, Iluska sem marad: megy Jancsija után — és úgy érkeznek haza este felé a falu végére. A megkapó meséhez Kacsóh Pongrác dr. magyaros, lágy metódiai gyönyörűen simulnak. A zeneszámok verseit meleg érzéssel, poétikus fogékonysággal Heltai Jenő írta, s köztük nem egy magában is gyönyörű. — A színházat színültig megtöltő előkelő közönség, — eleven, és temperamentumos, apró részleteiben is jól kidolgozott Kucoricza Jánoséért, — nyílt színi tapssal és virágcsokrokkal honorálta Károlyi Leona játékát. Gál Janka vállalkozása — bár alakja és játéka: Iluskához teljesen meg-

felelő — de nem rendelkezik oly hang, talán bátorsággal? hogy Iluska néhány énekszámának igaz művészettel megfelelhessen, — valami sikertiltnek nem mondható; Bagó szerepében: Székely — a töle megszokott meleg érzést: valamivel mélyebb tette különösen a második felvonásban; — Tibor Lóri: a francia királykisasszony szerepében, Kacsóh kifejező dalait hangjának tiszta színével jól érvényre juttatta. A francia király kedélyes alakját Kassai jóízű humorral adta; Váradi-né pedig mint „gonosz mostoha” játékaival igen jól illeszkedett bele a mese poétikus részeibe. Jók voltak egyes jelenetekben: Dezséri, mint a falucsőze, Nagy, mint Bartól tudós, stb. A darab kiállítására valamivel nagyobb gondot is fordíthatott volna a színház, s a rendezésről is sokkal több jót, szintén nem mondhatunk.

A mai előadások kezdete. Az ember tragédiája előadásának hosszabb időtartamára való tekintettel, ma délután az ifjúsági előadás fél 3 órakor kezdődik, viszont az esti „János vitéz” előadását fél 8 órakor fogják kezdeni.

Az ember tragédiája. ma délután ifjúsági előadásban kerül színre, a főszerepekben Tövelgyi Margittal, Szakácsossal, Szentgyörgyivel és egyebekben is a legutóbbi szereposztással. Az értekezést: dr. Kiss Ernő unitárius főgimnáziumi tanár tartja.

János vitéz. Kacsóh Pongrác tegnap bemutatott daljátéka ma este másodszor kerül színre, páros számu bérletű szívetben. Erre az előadásra a bérletkegyeit délelőtt 10 óráig tartja fenn a pénztár. „János vitéz”, melynek előadásai iránt szokatlanul nagy az érdeklődés, dominálja a jövő hét műsorát. A darab a hét folyamán négyszer kerül színre és pedig hétfőn, kedden szerdán és vasárnap este mindannyiszor bérletfolyamatban.

A szaharai konzul. A hét műsorán ismét lesz bemutató előadás. Gutti Somának a Vigszínházban siker aratott bohózata csütörtökön kerül színre először. A mulatságos bohózat főszerepét: Mészáros, Kassai, Szegő, Bérczi, Dezséri, Hajnal, Horváth Paula, és Gál Janka játsszák.

Márkus Lili hangversenye. Az ifju magyar zongora művész Mária Lili e hónap 18-án, szombaton tartja a színházban hangversenyét. A művész hangversenyének műsora a következő: 1. Bach-D, Albert: Preludium és Fuga. 2. Chopin: a) Nocturne, b) Etude, c) Ballada. 3. Schuman: a) Marche de nuit. Schubert Fischof: b) Ballet zene. Sauer: c) Murnure de Vent. Sauer: d) Nyárfa lombok-Aude. 4. Liszt: Spanyol rhapsodia. Ez utóbbi számot zenekar kísérettel játssza a művész.

Egy csésze thea. Márkus Lili szombati hangversenyével egy estén új betanulással kerül színre a nagyon rég nem adott francia 1. felvonásos vígjáték: „Egy csésze thea”, melynek két főszerepét: Megyeri igazgató és Horváth Paula fogják játszani

Színházi napló.

Vasárnap d. u.: VIII. ifj. előadás: Az ember tragédiája. este: János vitéz (bérlet-szünet XVI. sz.).

Hétfő: János vitéz (b. 119. sz.).
Kedd: János vitéz (b. 120. sz.).
Szerda: János vitéz (b. 121. sz.).
Csütörtök: 1-ször: A szaharai konzul (bérlet 122. sz.).
Péntek: A szaharai konzul (b. 123. sz.).
Szombat: Márkus Lili zongoraművész hangversenye és új betanulással: Egy csésze thea (b. szünet XVII. sz.).
Vasárnap d. u.: Kuruc Feja Dávid, este: János vitéz (bérlet 124. sz.).

REGÉNY.

Jgézet.

— Regény. —

Irta: Elzéar Pierre. 26

Rogert nem egyszer ejtette csodálkozásba az a hang, melylyel Clotild a vallásos dolgokról beszélt. Boismarin megkivánta, hogy a lányok havonként gyónjanak. Ezek a napok ünnepek voltak a háznál. Ilyenkor megmagyarázta Boismarin nekik kenetteljes szavakkal, hogy lelkük most olyan tiszta, hogy az ur Isten is benne lakik. Helén ép annyira hitt ebben a misztériumban, mint Clotild, de végtére úgy megszokta már ezt is, hogy még az áldozást is egész könnyen fogta fel. Nehány pillanatnyi elmélkedés után oda vonta Clotildot a tükörhöz, megnézni, vajjon meglátszik-e külsőleg is lelki tisztaságuk. Aztán felhasználta az alkalmat és uralkodott az egész házon. A szelid Clotild csak mosolygott hozzá és Boismarin is, bár kicsit megbotránkozott ezen, szintén meghagyta örömet.

Egy este Peyrelnek valami dolga akadt még az üzletben, bement hát egyedül hagyva Clotildot és Rogert a nevelőnővel. A fiatal ember felhasználta az alkalmat és hamar a kereskedő házasságára terelte a beszélgetést.

De Clotild közlésein meglátszott, hogy ő maga sincs egész tisztában a dologgal, sok dolog kikerülte a figyelmét.

Elmesélte, hogy mikor Helén éppen diadalmaskodott egész háza népén, akkor kezdett a saint-andréi pap közben járni házasságuk érdekében. Mikor Peyrel a házhoz kezdett járni, Boismarin ritkán volt otthon, vagy mert sok dolga akadt, vagy mert nem akarta zavarni a fiatal szerelmeseket. Helén nem fogadta épen kitörő örömmel, de jóakarattal beszélt vele és végig hallgatta a nélkül, hogy arcába kacagott volna, Clotild bámult is ezen, mert a kereskedő szereplése nem volt mindig szerencsés. Peyrel nem hasonlított semmiben sem regényhőshöz, bizony nehéz volt egy fiatal leánynak benne fellelni ideálját.

Helén soká habozott. De végre is meguntta azt az egyhangu életet gyámjánál. Peyrel eget földet ígért neki, úgy, hogy végtére, ha nem is szerelemből, de azért, hogy szabaddon járhasson-keihessen, beleegyezett házasságukba. Clotild is pártolta Peyrelt. Egészben véve, nem is volt oly rossz házassága ez, egész csinos, rózsás, üde, leányarcu férfi volt s oly szerelmes volt. Még a legközönyösebb ember szívét is megindíthatja volna.

Helén végre „igent” mondott Boismarin sürgette erősen a lakodalmat, úgy, hogy az hamarosan végbe is ment.

Ugy látszott, mintha ez a zárkózott öreg alig várta volna, hogy megszabaduljon gyámleányától. A mint férjhez ment, alig találkozott vele, még azt is szerette volna, ha Clotild szakítson Helénnel. De a fiatal leányok annyira szerették egymást, hogy nem tettek eleget kivánságának és Clotild lassankint bizalmasa lett az ifju házasoknak.

Boismarin Rómába utazott és ott is maradt néhány hónapig. Leányát Bordeauxban hagyta a fiatal házaspár őrizete alatt. A barátok továbbra is elválhatatlanok voltak, Peyrel nem volt egyáltalában féltékeny Clotildra, sőt kényelmesebb volt így neki, mert nem kellett gyenge röptü esztét megerőltetni.

Hetenként egyszer színházba is mentek, pedig Boismarin ezt istentelen időöltésnek tartotta.

Clotild azután Guilmain Jeanról kezdett beszélni.

Epen a színházban látta Jean meg először Helént; roppant vonzotta őt mindjárt az első pillanatban a fiatal asszony bája és szépsége. Peyrel már azelőtt ismerte Jeant. Örömeben, hogy ily remek felesége van, szerette volna őt az egész világnak mutogatni. Azért egész szívesen vette Jean közeledését. Aztán Jean nem sokára a házhoz is kezdett járni.

A vendég élénk, kellemes modorával rendkívül népszerű lett a családban. Eleinte félt Jean, hogy nagyon gyakran jár oda; de megnyugtatták, hogy sohasem jöhet elég gyakran. Végtére már minden napos lett. Ha valami fontos esemény nem engedte meg neki, hogy oda menjen, Helén, de még Peyrel is, úgy érezték, mintha üres volnának házuk.

(Folytatjuk.)

Főszerkesztő dr. Óvári Elemér
Felelős szerkesztő Szász Ödön
Kiadó „Napló” hírlapkiadó-vállalat

NYILTTÉR*)

Megengedély nyitva.
A Jókai kávéházban Jókai-u. 4. sz. a farsangi időny alatt naponta, éjfél után
friss korhelyleves és valódi szepesi tormás virsli.
Mulató közönség találkozó helye
Heimann Sándor kávész.

Megengedély nyitva.
OSZI ALBERT
ékszer és óra nagy-raktára, Kolozsvárt, Wesselényi M.-u. 2. nagy választék ezüst-árakba. — Javitások felvállaltataak.

NAPLO

Pályafutásunk még rövid, életünk alig néhány hónapos, de hisszük, hogy a közönség szeretete már hallik felénk. Teljesen még nem is lehet a miénk, de nem lankadó törekvéssel és becsületes buzgalommal napról-napra azon munkálkodunk, hogy a NAPLO kedves, szívesen látott újságja legyen mindenkinék. Nagyképi programot nem duruzsolunk senki fülebe, — frissen, elevenen változtatunk, de azért komolyan és kellő tartalmassággal huszonnégyóránként újra bemutatkozunk, s ez többet ér egy csomó ígéretnél s egy köteg hitetgetésnél. Időnként nagyobb, bővebb terjedelemben jelenünk meg, — s reméljük, hogy a mi közönségünk részét tovább is abban a pártfogásban, a melynek melegítő voltát már is érezzük.

A nagyszabeni

Általános Takarékpénztár

ad jelzálogkölcsonöket, félévi (tökét és kamatokat magukban foglaló) részletekben történő törlesztésre, és pedig a következő feltételek mellett:

- A 4¹/₂% kamattal mellett 50 évi törlesztésre: kölcsön legkisebb összege 30 000 K. — A terlesztés 100 fél-évi részletben történik; a fél-évi részlet minden 1000 K után — 26 K 11 f.
 - B 5% kamattal mellett 50 évi törlesztésre: a kölcsön legkisebb összege 20 000 K. — A törlesztés 100 fél-évi részletben történik; a fél-évi részlet minden 1000 K után — 27 K 16 f.
 - C 5¹/₂% kamattal mellett a kölcsön legkisebb összege 10 000 K.
 - a) 41 évi törlesztésnél (82 fél-évi részlet) a fél-évi részlet minden 1000 K után — 29 K 60 f.
 - b) 35 évi törlesztésnél (70 fél-évi részlet) a fél-évi részlet minden 1000 K után — 31 K 08 f.
 - D 5¹/₂% kamattal mellett a kölcsön legkisebb összege 2000 K.
 - a) 40 évi törlesztésnél (80 fél-évi részlet) a fél-évi részlet minden 1000 K után — 31 K 84 f.
 - b) 25 évi törlesztésnél (50 fél-évi részlet) a fél-évi részlet minden 1000 K után — 37 K 47 f.
 - c) 10 évi törlesztésnél (20 fél-évi részlet) a fél-évi részlet minden 1000 K után — 65 K 05 f.
 - E 6% kamattal mellett a kölcsön legkisebb összege 1000 K.
 - a) 32 évi törlesztésnél (64 fél-évi részlet) a fél-évi részlet minden 1000 K után — 34 K 98 f.
 - b) 23 évi törlesztésnél (46 fél-évi részlet) a fél-évi részlet minden 1000 K után — 39 K 81 f.
 - c) 18 évi törlesztésnél (36 fél-évi részlet) a fél-évi részlet minden 1000 K után — 45 K 05 f.
 - d) 15 évi törlesztésnél (30 fél-évi részlet) a fél-évi részlet minden 1000 K után — 50 K 09 f.
- Az A. alatti kölcsönök csak földbirtokra, a B. C. D. és E. alattiak házakra is adatnak; valamennyi kölcsön — az egyszersmindenkorra 1% törzsdíjon kívül — minden egyéb levonás nélkül teljes összegben készpénzben fizetettik ki. — Kölcsönkérvényeket átvesznek Kolozsvárt dr. Dorál Ferenc ügyvéd és Kaunitz József ur (Ferenc József-ut 17. sz.)

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Részvény Társaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 9. sz. I. em. (Br. Jósika-palota)

Elfogad betéteket a legelőnyösebb kamatozás mellett naptól-napig s azokat felmondás nélkül fizeti vissza s a betéti kamatát is sajátjából fizeti.

Leszámitol váltókat előnyös kamattal mellett.

Kölcsönöket nyújt értékpapírokra és váltófedezet alapján, jelzálogkölcsonöket ad földbirtokra és házakra előnyös kamattal mellett.

Sorsjegyek, záloglevelek és egyéb értékpapírok beszerzését, valamint a sorsjegyek huzásainak nyilvántartását minden díj nélkül eszközli.

Dosztálvsorsjegyek elárusítási helye.

Az összes bank és takarékpénztári üzletekre vonatkozó felvilágosítással szívesen szolgál

az igazgatóság.

Hivatalos órák: d. e. 9-től fél 1 óráig.

Stolcz Vincze aranyműves

Mátyás király-tér 12. sz.

Készít új munkákat, átalakításokat valamint javításokat.

Ékszer, zálogjegyeket, tört aranyat és — ezüstöt vesz. —

Kalapkészítő műhely.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Kolozsváron Széchenyi-tér 17. szám alatt kalapkészítő műhelyt nyitottam.

Elvállalok kalap ujjalakítást, tisztítást és cilinder vasalásokat és minden e szakmába vágó munkákat jutányos árák mellett.

Midőn a n. é. közönség becses pártfogását előre is kérem, bátorodom megemlíteni, hogy eddig is Kolozsvárt, Széchenyi-téren egy kalap üzletben öt éven át, a közönség legnagyobb megelégedésére dolgoztam és ezt kiérdemelni ezután is igyekezni fogok.

Tisztelettel:

szabó János, kalapos.

Szolid kiszolgálás.

IZSÁK MÓR

férfi szabó terme, Mátyás király-tér 19. emelet.

Nagyrabecsült rendelőimet van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy kitünő minőségű fekete salon, hazai és valódi angol és skót szöveteim vannak raktáron, amelyekre nb. rendelőim szíves figyelmét felhívom.

Kiváló tisztelettel
Izsák Mór.

Régi erdélyi borok

Unió-utca 7. szám alatt.

Szilvási, hadrvi, rózsamáli stb. a Benigni pinczéből palackozva és hordóval olcsón eladók.

Asztali borok 90 fillér., 1 kor. 20 fillér árban üveggel együtt literenként ugyanott kaphatók. Rendelés házhoz küldetik. — Telephon szám 531. — Üvegek visszavételnek.

Eladó házastelkek, szállók és szántóföldek!

1. Dézma-utca és Pap-utca sarkán üres telek egészben vagy részletekben.
2. Rudolf-út 31. számú házastelek egészben vagy részletekben.
3. Arpad-út 8-ik számú házastelek, pék-üzlettel.
4. Magyar-utca 83. számú házastelek, pék-üzlettel nagy kerttel, gazdasági épületekkel.
5. Nádas-terében egy drb. szálló a közép lábban.
6. Brétfő- és Nádas-tere szállók alatt uthosszában egy vonalban levő szántóföld, 40 telekre felosztható, egyenkint 222 négyszögöltre, sőt nagyobb telckre is felosztható, vasuti, téglagyári, gyufagyári munkásoknak igen alkalmas, valamint a külvárosi földeseknek is. Értekezhetni: Rucska Lajos tulajdonossal Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 9. szám.

Hirdetések

felvételnek

a kiadóhivatalban.

Kiadó butorozott szoba. Egy elegánsan butorozott külön bejárattal szoba kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

Egy finom fehérnemű varró nő lakik: Linczeg- u. 9. sz.

ÚJ ÜZLET!

Karácsonyi és Ujévi bevásárlásait

a FRIEDMAN M.-féle üzletben Deák Ferenc-utca 5 szám alatt.

szerezze be. Zománczozott kék edényekben nagy választék konyhaberendezések, üveg-árak, china-ezüst különlegességek ugyszinte sok más disztárgyak stb. — Vidékre megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Nagybani vevők nagyobb ár- engedményben részesülnek.

Pontos kiszolgálás!

SZOLID ÁRAK!

Cégtáblákat

Üvegre, vászonra és hádoglemezre igen olcsó árak mellett készít

BELLEVÁRI MIHÁLY Kolozsvárt

Kossuth-Lajos-utca 7.

SZÉCHENYI KAVÉHAZ

Széchenyi-tér 27. szám alatt kényelmes

mulatóhely

legjobb minőségű borok és kőbányai sörök ugyszinte hideg hűtve kapható. — Számos látogatásért esedez

JÓZSA BENJÁMIN tulajdonos.

„Kristály”

gőzmosó intézet

Telefon 500. KOLOZSVÁRT. Telefon 500.

A modern technika legújabb vívmányának megfelelő felszereléssel, tisztán víz és szappannal mos, vasal női és férfi fehérneműeket gyorsan a leg szebb kivitelben és előnyös árban.

Elvállal vegyileg tisztítani uri és női ruhane műeket, selyem és szövet kelmeiket, kézimunkát, dísz darabokat stb. jutányos áráért.

Csipkefüggönyök 30 kr.-ért darabonként mosva és vasalva.

A ruhaneműek kívánatra díjmentesen elhoznak és viszont tiszta állapotban pontos időre hazaszállíttatnak.

A n. é. közönség kényelmére a belvárosban

LASKAI FERENCZ ÉS FIA

ágynevelők üzletében — Telefon 405.

(Kossuth Lajos és Tivoli-utca sarok) felvételi telepet létesített, hol ruhaátvételeket eszközölnék.

A n. é. közönséget biztosítva kifogástalan munkáról és mindenben méltányos árákról, szíves figye lmébe ajánlja a belvárosi felvételi telepet és számos megbízatást kér a

„Kristály” gőzmosó intézet.

Fehérnemű mosva és mangolva 10 kr. kgmonként.

TRISKA J.

zongora-raktára

Kolozsvárt, Sétatér-utca (Saját ház).

Zongorák, pianinok, harmoniumok és czimbalmok gyári áron részletfizetésre is kaphatók.

Hangszerek becserélését, javítását, hangolását, helyben és vidéken elfogadom.

Phonola-zongorát játszó készülék gyári áron kapható. Ára **1100** korona.

Bármikor megtekinthető!

§ A Szegedi vendéglő a farsang tartama alatt egész éjjel nyitva. §

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Kolozsvárt, a Deák Ferencz utca 26 szám a.

A „SZEGEDI VENDÉGLŐ”

összes helyiségei a farsang tartama alatt egész éjjel nyitva vannak és a t. közönség rendelkezésére állanak. Tiszta magyar konyhájára, valódi egri és celnai boraira felhívja a t. közönség figyelmét a tulajdonos.

Egész éjjel nyitva.

Egész éjjel friss bableves

Egész éjjel friss korhelyleves

Első kézhől, a gyárban vásárol Ön olcsón és legjobban!

Első magyar villamos erőre berendezett hangszergyár

STOWASSER J.

királyi udvari hangszergyáros, hadsereg-szállító, a Rákóczi javított tároगतó és a hangfokozó gerenda feltalálója

Budapest, II., Lánchid-utca 5. szám.

Ajánlja saját gyárában készült, általánosan elismert különleges (specialitás) fa-, réz-, fuvó- és vonós hangszereit, czimbalmokat, stb.

Legnagyobb raktár és gyár.

Hegedűk 3-, 4-, 5-, 6- forinttól fel-
ebb, a legjobb felszereléssel.

Hangfokozó gerenda mely által bármely hegedű vagy gordonka sokkal jobb, erősebb és lágyabb hangot nyer (biztos siker); hegedűbe javítással 4-12-rt.

Harmonikák, legjobb, erős, elpusztíthatatlan hangok-
kal, 2-50, 3-, 4-, 5- forinttól feljebb.
Különleges acélhangu hangversenyharmonikák, saját minták.

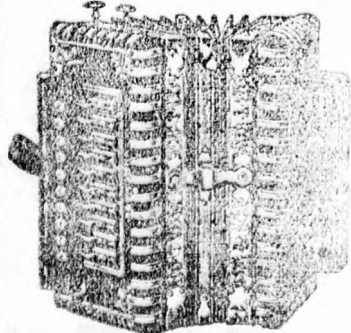
Zenekarok teljes fel-
szerelése előnyös fel-
tétel mellett, jutányos
árban, elismert jó mi-
nőség, a hadsereg és a
legtöbb katonai zene-
karoknak szállítója
vagyok.

Javítások az üz-
szes
hangszereken, különle-
ges szakzerű pontoss-
ággal, jutányos árban
eszközöltenek.

Kezesség minden
egyes hangszernél

TÁROGATÓ
rózsafából, ujezüst billen-
tyűvel és iskolával, 30-
irtól feljebb.

Harmoniumok világ-
hírű
legjobb gyártmány, 65-
irtól feljebb.

Kivitel nagyban és kicsinyben!
Árjegyzék minden hangszerről kívánatra ingyen és hérm. küldetik.

☛ Telefon-szám 399. ☛

STERN JÓZSEF liszt-, fűszer- és tűzifa-
kereskedése

KOLOZSVÁR, Wesselényi-utca 12. szám.

A közelgő nagy ünnepek alkalmából felhívjuk a n. é. közönség figyelmét arra, hogy STERN JÓZSEF liszt-, fűszer- és tűzifa-kereskedőnél Kolozsvár, Wesselényi Miklós-utca 12. szám alatt

a legjobban és a legolcsóbban lehet lisztet, fűszert és tűzifát beszerezni.

Ne mulassza el senki sem biztatóselem valódiságáról meggyőződni.

A legjobb minőségű Tűzifát ajánljuk házhoz szállítva

4 köbméter I-ső minőségű bükfát 24 koronáért
4 köbméter I-ső minőségű hántott fát 20 koronáért

Megrendelhető Szentegyház-utca I. szám alatt.

Tisztelettel

Mayer Sámuel és Társa

szállítási iroda és tiz fakereskedés.

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer: **tüdőbetegségeknel, légzőszervek hurutos bajainál, úgy min idült bronchitis, szamárhurut és külö- lábadozóknál influenza után** ajánlatik.

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4 kor.-ért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg alantl czéggel legyen ellátva:

F. HOFFMANN-LA ROCHE & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájcz).

AZ

„Erdélyi Általános
Takarékszövetkezet“
KOLOZSVÁRT, Ferencz József-ut 2.

betétekért 5% kamatot fizet

s a további 1/2 %-ot kitevő betétkamatadót is sajátjából fedezi.

Ujhelyi M. és Tsa

könyvnyomdája
Kolozsvár,
Jókai-utca 15. szám.

Elkészítetnek mindennemű nyomtatványok a legújabb és legdiszesebb kiállításban jutányos árakon

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek

Telefon szám 379.

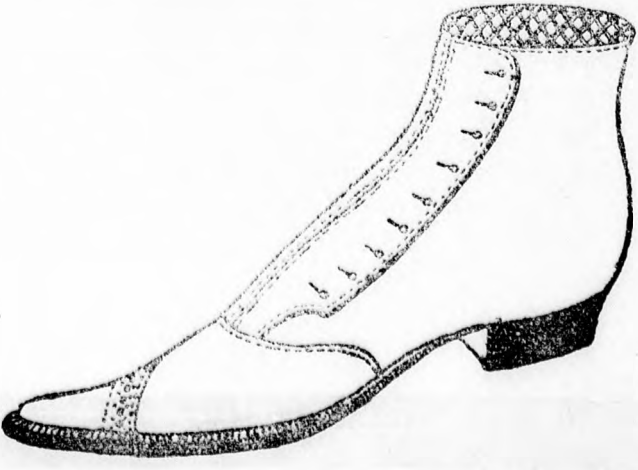

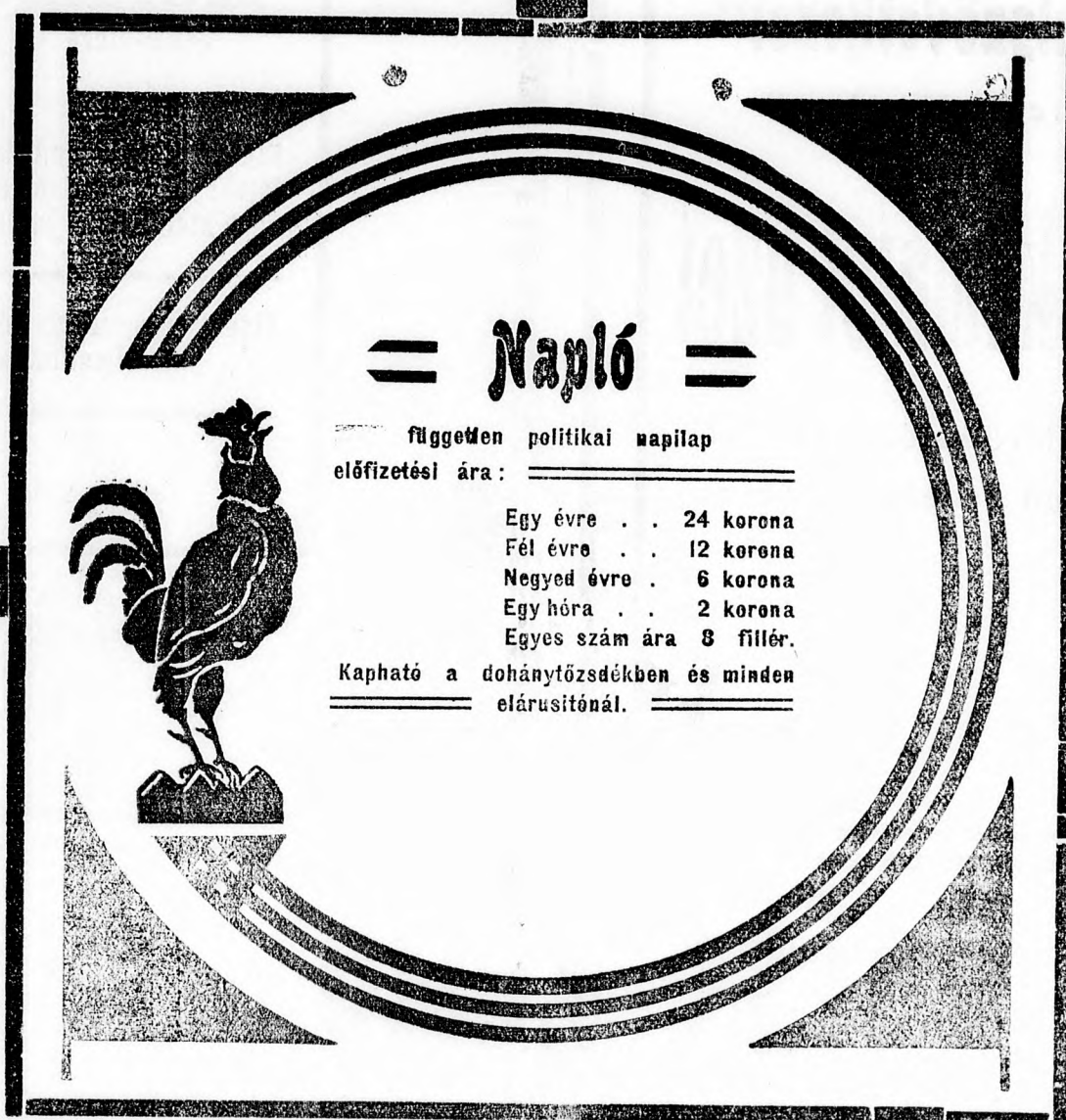
Feltűnést keltő árak!

Női cugos cipő 2.40	Női Füzös cipő fekete és színes 2.60	Női gomboscipő 2.75	Női füzös-cipő box-calf 3.50	Férfi cugos cipő borított és sima 2.50	Férfi hegymászó cipő 2.75
Férfi cugos vagy füzös box vagy sevrau 4.-	Fekete női félcipő 1.80	Női félcipő színes 1.80	Női szürke vitorlav. félcipő 90 kr.	Férfi vitorla vászon-szürke félcipő 1.-	Női félcipő gummival 1.20
	Fekete és színes füzös cipők leánykák részére 1.80	Fekete és színes gombos cipő leánykák rész. 2.-	Fekete és színes füzös v. gombos gyermekcipő 1 ftl és feljebb	Női szaloncipő lakk v. zergebőr. 1.30	

Különlegesség! „Goodyear Welt“ American boots:

TURUL cipőgyár r.-társ. főraktára
KOLOZSVÁRT,
Wesselényi Miklós-u. 6.

= Napló =

független politikai napilap

előfizetési ára:

Egy évre . . .	24 korona
Fél évre . . .	12 korona
Negyed évre . . .	6 korona
Egy hóra . . .	2 korona
Egyes szám ára	8 fillér.

Kapható a dohánytözsékben és minden
elárusítónál.